Nr. 214 Piotrków — Tomaszów — Radomsko piątek 23 września 1938 r. Cena 10 gr. Rok XXII.

DZIENNIK NARODOWY

Browar parowy Fr. Braulińskiego w Piotrkowie

poleca swoje, znane z pierwszorzędnej jakości, wytwarzane z pierwszorzędnych surowcówkrajowych, piwa **Eksportowe, Jasne, Ciemne,** oraz wody gazowe w rozmaitych gatunkach.

Wielki dzień w hotelu Reńskim

Między Godesbergiem a Pragą ważą się losy Czechosłowacji

Z błyskawiczną szybkością mkną wypadki. Chociaż doba ubiegła nie przyniosła rozwiązania w kryzysie Czechosłowacji, ale zaszły wydarze nia, wytyczające dalszy jego roz wój. Notujemy je poniżej w krótko ści.

Według wiadomości londyńskich dn. 20 b. m. wieczorem nota czechosłowacka nie zawierała ani odrzucenia, ani przyjęcia propozycyj francusko - brytyjskich. Powołując się na to, że konstytucja nie pozwa la rządowi na rokowania o uszczu pleniu terytorjum państwa, bez zgody parlamentu i na niejasność niektórych punktów propozycji, ga binet czechosłowacki zaproponował rozstrzygnięcie sporu z Niemcami w drodze układu arbitrażowego nie miecko - czechosłowackiego, który dotąd obowiązuje. W Londynie po traktowano tę notę jako odmowę i jeszcze w nocy ambasadorowie bry tyjski i francuski udzielili rady rządowi w Pradze, aby notę wycofał. Rząd Czechosłowacji obradował ca łą noc i w ciągu środy miał udzielić odpowiedzi na żądanie wycofania noty. Dla powzięcia decyzji w tej sprawie rząd Czechosłowacji od wołał się do parlamentu, reprezentowanego przez komitet polityczny stronnictw czeskich i słowackich.

Spotkanie Chamberlaina z Hitlerem, które miało dojść do skutku w Bonn, odroczono do czwartku. Odbędzie się ono w Godesberg w Nadrenji.

W Pradze wzrastały nastroje, dążące do zdecydowanego oporu zbrojnego. Mówiono o możliwości dymisji rządu premjera Hodży i utworzeniu gabinetu pod kierownictwem gen. Syrowego. Nastroje te umacniały się, pomimo, że według wiadomości PAT-a z Londynu, Sowiety w zgodzie z literą paktu czesko-sowieckiego odmówiły pomocy Czechosłowacji, ponieważ są do niej zobowiązane tylko o tyle, o ile pomocy tej udzieli Francja.

Wreszcie zanotować należy ostry protest Rzeszy Niemieckiej w Pradze z powodu zajścia pograniczne go pod Seidenbergiem.

×

LONDYN. W Foreign Office oświadczono korespondentowi PAT. godz. 12-tej min. 30, że dziś rano rząd czechosłowacki powiadomił zarówno posła brytyjskiego, jak i posła francuskiego, że przyjmuje propozycje mocarstw.

Następnie rząd czechosłowacki wezwał przedstawicieli stronnictw koalicyjnych i przedstawił im powzięte przez siebie decyzje.

Później o godz. 11.45 wydano w radze specjalny komunikat, stwierdzający, że odpowiedzi na propozycje mocarstw jeszcze nie udzielono i że rząd obecnie naradza się ze stronnictwami koalicyjnemi po któ rej to naradzie ostateczna decyzja zostanie powzięta.

W Londynie w kołach politycznych te sprzeczne wiadomości interpretowane są jako dowód wielkiej walki wewnętrznej, odbywającej się w łonie zarówno rządu, jak i stronnictw politycznych Czechosłowacji. W Londynie biorą nawet pod uwagę możliwość dymisji rządu czechosłowackiego, o ileby okazało się, że stronnictwa polityczne nie akceptują stanowiska rządu praskiego, co do przyjęcia propozycji mocarstw.

W obliczu tej skomplikowanej i niebezpiecznej sytuacji premjer Chamberlain obradował w ciągu blisko 2 godzin z Halifaxem, Simonem, Hoare przy udziale Vansittarda i Cadogana.

BERLIN. W małem miasteczku nadreńskiem Godesberg, przygotowano już wszystko na przybycie Chamberlaina.

Goście brytyjscy—premjer Chamberlain ze świtą i ambasador Henderson zamieszkają w hotelu na Petersberg, skąd rozciąga się widok na dolinę Renu, aż po katedrę kolońską.

Kanclerz Hitler przybędzie do Godesberg w czwartek przed południem w towarzystwie min. Ribbentropa i gen. Keitla i zamieszka w hotelu Reńskim, gdzie odbędzie się również spotkanie z premjerem brytyjskim.

Przyspieszony odlot Chamberlaina

LONDYN. Premjer Chamberlain odleci do Niemiec jutro o godz. 10-ej z lotniska w Heston. Towarzyszyć mu będą Horace Wilson i William Strang, którzy byli wraz z premjerem w Berchtesgaden oraz William Malkin, doradca prawny Foreign Office i Humprys Davis. sekretarz osobisty.

Odpowiedź czeska nie doręczona

PRAGA. Posiedzenie komitetu przewodniczących koalicyjnych stronnictw parlamentarnych zakończyło się wkrótce po godz. 12-tej. Jeszcze o godz. 11.30 Czeska Agencja Telegraficzna ogłosiła następujący komunikat:

„Urzędowo donoszą, że nota, zawierająca odpowiedź rządu czechosłowackiego na demarche przedstawicieli dyplomatycznych Francji i Anglji w Pradze, dotychczas nie została doręczona. Doręczenie noty nie mogło nastąpić, ponieważ obrady rządu nie zostały dotychczas zakończone".

Zaznaczyć należy, że komunikat powyższy stanowi zaprzeczenie przedwczesnych doniesień agencji Havasa.

Ostateczna odpowiedź rządu czechosłowackiego zakomunikowana będzie Anglji i Francji w drodze dyplomatycznej, zaś na użytek wewnętrzny ogłoszony zostanie komunikat, który utrzymany będzie niewątpliwie w tonie wysoce patetycznym.

W komunikacie tym, który ukaże się prawdopodobnie już w najbliższych godzinach, rząd wskaże niewątpliwie, że ustępuje pod groźbą przemocy i pod naciskiem swych dotychczasowych sprzymierzeńców.

Opinja publiczna za obroną kraju

PRAGA. Mimo, iż wiadomości, przenikające do kół dziennikarskich zdają wskazywać na ustępliwe stanowisko rządu, w nastrojach opinji publicznej i w prasie czeskiej nadal utrzymuje się ton zdecydowanie wrogi wszelkim projektom podziału kraju i opowiadający się nadal za obroną terytorjum republiki.

Nacisk W. Brytanji i Francji

PRAGA. W ciągu dzisiejszego popołudnia oczekiwana jest nowa wspólna demarche posłów Wielkiej Brytanji i Francji u prezydenta Benesza.

(Dalszy ciąg depesz na str. 2-ej).

Zatrzymanie w wojsku

starszego rocznika oraz rezerwistów

Na podstawie zarządzenia władz wojskowych zatrzymano w niektórych jednostkach armji polskiej starszy rocznik oraz powołanych na manewry rezerwistów.

Watykan wobec sytuacji politycznej

Modły o pokój w klasztorach rzymskich

MIASTO WATYKAŃSKIE. Watykan z najwyższem zainteresowaniem śledzi rozwój wypadków politycznych w Europie. Papieski sekretarjat stanu codziennie jest informowany przez nuncjaturę w Pradze o sytuacji w Czechosłowacji. Kardynał Pacelli szczególnie często udaje się w tych dniach do Castel Gandolfo z raportami do Papieża.

Ojciec św. zalecił wszystkim klasztorom rzymskim żarliwe modły o uproszenie u Stwórcy pokoju na świecie i o odwrócenie grożących temu pokojowi niebezpieczeństw.

Chociaż koła watykańskie jak dotychczas nie ogłosiły żadnego oficjalnego oświadczenia w sprawie zatargu o Sudety, osoby dobrze poinformowane twierdzą, że w kołach tych daje się ostatnio zauważyć bardziej optymistyczny nastrój oraz nadzieja, iż konflikt niemiecko - czechosłowacki da się załatwić na drodze pokojowej.

Większość akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej członków korpusu dyplomatycznego, którzy zazwyczaj w tej porze roku wyjeżdżają na urlopy, pozostała na swych placówkach. Powszechną uwagę zwraca fakt, że przedstawiciel Francji przy Watykanie, Charles Lerroux nie wyjechał i wydaje się w tej chwili mocno zajętym. Amb. Lerroux, jak wiadomo, przez 10 lat piastował godność posła francuskiego w Pradze. Jest on doskonale obznajmiony ze stosunkami czechosłowackiemi.

Pod opiekę Polski uchodźcy ze Śląska za Olzą

KATOWICE. Z pogranicza polsko-czechosłowackiego donoszą o dalszym licznym napływie uciekinierów ze Śląska za Olzą na teren Polski.

Uciekinerzy skierowywani są do obozów w Charbułowicach i Rajczy.

Racja na dziś i racja na jutro

(Patrz art. wstępny na str. 3-ej)

Dziś wielka manifestacja stolicy

pod hasłem: Śląsk za Olzą musi wrócić do Polski

Na murach Warszawy ukazała się wczoraj odezwa zarządu głównego Towarzystwa pomocy Polonji zagranicznej, podpisana przez prezesa T-stwa wiceministra Juljana Piaseckiego, a skierowana do ludności stolicy.

W odezwie tej, wzywającej na wielki wiec, który odbędzie się dzisiaj, 22 b. m. o godz. 17.30 na placu Józefa Piłsudskiego pod hasłem: *„Śląsk zaolzański musi być Polsce zwrócony"* m. in. czytamy:

„Dziś nadszedł czas, by stało się zadość sprawiedliwości, by ustała wreszcie krzywda naszych braci za Olzą. Jest na to tylko jeden sposób: Śląsk zaolzański musi być Polsce zwrócony.

Smutne doświadczenie minionych 20-tu lat, zapisane krwawą krzywdą naszych braci za Olzą wskazuje, że *niema innej drogi dla poprawy położenia mniejszości polskiej w Czechosłowacji, jak tylko przyłączenie Śląska zaolzańskiego z powrotem do Polski. Bracia nasi z za Olzy muszą znaleźć się pod jednym z nami dachem. Tego wymaga sprawiedliwość i prawo stanowienia narodów, tego wymaga dobro 200.000 Polaków za Olzą i honor całego narodu polskiego.*

W tej sprawie niema wśród Polaków różnic, jest tylko jedna mocna, zdecydowana wola, domagająca się powrotu braci z za Olzy na łono Macierzy. Tę wolę musi zamanifestować Warszawa".

×

W całym kraju organizacje społeczne na zgromadzeniach uchwalają rezolucje, domagające się powrotu Śląska zaolzańskiego do Polski.

Wśród wielkiej ilości uchwał manifestacyjnych zwraca uwagę *wystąpienie ludności góralskiej z pogranicza.*

Górale z Istebnej, Jaworzynki i Koniakowa, miejscowości nadgranicznych, po zebraniu manifestacyjnem przesłali na ręce marszałka Śmigłego-Rydza i ministra Becka rezolucję, w której mówią:

„Domagamy się rzeczywistego przyłączenia Śląska Cieszyńskiego do Polski, a w razie nieuwzględnienia tego postulatu przez rząd praski — użycia siły całego narodu polskiego".

×

Wiece pod hasłem wyzwolenia Śląska za Olzą odbyły się w Chorzowie, Brześciu n. B., Toruniu, Poznaniu i wielu innych miejscowościach.

×

Komitet walki o prawa Polaków w Czechosłowacji otrzymał od Polaków w Rio de Janeiro telegram z wyrazami solidarności z braćmi za Olzą. Na tę depeszę zarówno jak na telegram Węgierskiej Ligi Rewizjonistycznej Komitet odpowiedział wyrazami podziękowania.

Tenże komitet wzywa wszystkich, którzy przeżywali lata walki o Śląsk Cieszyński w okresie 1918—1920 lub zagadnieniem tem politycznie i naukowo się zajmowali, o nadesłanie do komitetu (Katowice, ul. Francuska 12) artykułów na powyższy temat.

Swój do swego-po swoje

Wielki dzień w hotelu Reńskim

(Dokończenie ze str. 1-ej)

Demarche ta pozostawałaby niewątpliwie w związku z wiadomościami o budzącej się wśród społeczeństwa czeskiego reakcji przeciwko ustępliwemu stanowisku rządu.

Posłowie angielski i francuski starać się będą wywrzeć zdecydowany nacisk na rząd czechosłowacki, celem przyjęcia propozycyj londyńskich, ostrzegając, że w przeciwnym razie Czechosłowacja nie będzie mogła liczyć na pomoc mocarstw zachodnich.

Stanowisko Węgier

BUDAPESZT. Według korespondenta dyplomatycznego węgierskiej agencji telegraficznej, Węgrzy są zadowoleni z wyników rozmowy w Berchtesgaden.

Dalszy rozwój wydarzeń jest śledzony z pełnem zaufaniem. **Węgry będą energicznie dążyły za pomocą wszystkich środków, jakiemi rozporządzają, korzystając ze wszystkich swoich możliwości, do realizacji prawa samostanowienia.**

MONACHJUM. W ciągu ostatnich dwóch dni zauważono na **lotnisku Oberwiesenfeld pod Monachjum ożywiony ruch pasażerski na linji Praga — Zurych.**

Opuszczają Czechy, udając się do Szwajcarji liczni przemysłowcy i finansiści przeważnie Żydzi z rodzinami, przyczem wywożą znaczne sumy pieniężne.

Ambasador Wieniawa-Długoszowski u min. Ciano

RZYM. Min. Ciano przyjął dziś ambasadora R. P. Wieniawę - Długoszowskiego.

NA WIDOWNI

Premjer gen. Składkowski przyjął wczoraj ks. biskupa Adamskiego z Katowic.

×

Prezes Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowski przyjął naczelnego dyrektora P.A.T. p. Mieczysława Obarskiego.

×

Premjer gen. Składkowski przyjął członków zarządu Kolejowego Przysposobienia Wojskowego: prezesa Wł. Starzaka i J. Tarkowskiego, którzy zaprosili p. premjera na uroczystości Dnia Kolejarza Polskiego, mające się odbyć w Radomiu dn. 24 i 25 b. m.

×

Min. Beck przyjął wczoraj kolejno ambasadora Włoch p. A. di Valentino, posła Węgier p. A. de Hory, ambasadora Francji p. L. Noela i posła Finlandji p. Idmana.

Wicemin. Szembek, przyjął w dniu 20-ym b. m. ambasadora rumuńskiego, p. R. Franassovici i charge d'affaires litewskiego, dr. A. Trimakas.

Inspekcja p. premjera w Lubelszczyźnie

Premjer gen. Sławoj Składkowski dokonał inspekcji powiatów chełmskiego, włodawskiego i radzyńskiego w woj. lubelskiem.

W poszczególnych powiatach p. premjer odbył konferencję ze starostami, którzy informowali p. premjera o sytuacji politycznej oraz w sprawach narodowościowych i wyznaniowych na swoich terenach.

W wyniku inspekcji p. premjer wydał na miejscu szereg dyspozycyj i wskazań w aktualnych sprawach. dotyczących wymienionych powiatów

Po rozwiązaniu Izb
W zlikwidowanych organizacjach

We wtorek odbyło się w Sejmie **likwidacyjne posiedzenie zarządu Parlamentarnego Koła Rolników,** na którem postanowiono archiwum Koła, a w szczególności projekty ustaw przekazać Związkowi Izb i Organizacyj Rolniczych. Ponadto rozdzielono znajdujące się w dyspozycji Koła fundusze między organizacje rolnicze.

×

W Sejmie odbyło się **zebranie b. posłów — członków grupy katolicko-narodowej pos. Zakliki.**

Grupa ta postanowiła stanąć do wyborów.

×

W klubie towarzyskim przy ul. Pierackiego 3 odbył się **pożegnalny bankiet byłych senatorów.**

Przewodniczył gen. Zarzycki; obecni byli wicemarszałkowie Senatu oraz kilkudziesięciu senatorów, przeważnie członków klubu parlamentarnego O. Z. N.

Wygłoszono wiele przemówień i toastów pożegnalnych. Byli senatorowie podkreślali, że prawdopodobnie bardzo wielu z nich nie spotka się już w nowym Senacie.

Odezwa posła Wolffa
do Polaków z za Olzy

MOR. OSTRAWA. — Prezes Związku Polaków poseł dr. Wolff wydał odezwę do rodaków, w której stwierdza:

„Dzień za dniem, godzina za godziną przynoszą nowe wydarzenia, które muszą wywrzeć swój wpływ na losy poszczególnych grup narodowych w republice czechosłowackiej.

I nasza ludność z niepokojem śledzi bieg wypadków i oczekuje wyjścia z obecnej sytuacji. Naszą solidarną wolę objawiliśmy już nieraz i nie może być dwóch zdań, że wszyscy chcemy pozostać Polakami i dla polskiego narodu przekazać nasze przyszłe pokolenia.

We wszystkich naszych poczynaniach cel ten musi być decydujący dla każdego Polaka i całego społeczeństwa. Kierownictwo naszego życia narodowego postępowało zawsze według tych zasad.

Naprężenie sytuacji nie pozwala nam się gromadzić i odbywać narad. Dlatego dziś wy sami musicie zdać egzamin z tego, czego nauczyły was nasze organizacje i ruch narodowy od r. 1920.

W danym momencie winniście sami wyczuć, co należy zrobić dla dobra polskiej sprawy i dla dobra ogółu. Tylko w szczęściu wszystkich jest szczęście jednostek.

Dziś kieruje nami jedna wola, solidarnie iść ślubujemy, choćby na tem miał ucierpieć nasz osobisty interes. Dziś już nietylko przez „słuchanie i czytanie" tę jednolitą wolę pojmować trzeba.

Rodacy, dziś zwrócone są na nas oczy wszystkich państw i narodów. Postępujemy rozważnie, ale stanowczo i solidarnie".

Zagranica o akcji rządu polskiego

LONDYN. Korespondent dyplomatyczny Reutera stwierdza, że na podstawie wiadomości nadeszłych dziś wieczorem do Londynu — Mussolini odmawia jakichkolwiek gwarancji dla Czechosłowacji, jeżeli zagadnienia wszystkich mniejszości narodowych wchodzących w skład obecnego państwa czechosłowackiego nie będą rozwiązane.

RZYM. „Giornale d'Italia" zamieszcza dziś dłuższy artykuł Virginio Gaydy, zatytułowany „Sprawiedliwość dla wszystkich".

W artykule tym publicysta włoski, powołując się na wiadomości z Paryża, stwierdza, że **francusko - angielski projekt uregulowania sprawy czeskiej umieszcza na pierwszym planie zagadnienie sudeckie, podczas gdy sprawa innych mniejszości narodowych w Czechosłowacji pozostaje w zawieszeniu.**

Sprawiedliwość, logika, i pokój europejski wymagają tego, aby kwestja pozostałych narodowości uregulowana została w sposób identyczny ze sprawą Niemców sudeckich.

PARYŻ. Prasa paryska wykazuje coraz poważniejsze zainteresowanie wiadomościami z Warszawy i Budapesztu na temat stanowiska Polski i Węgier w sprawie Czechosłowacji.

„Paris Soir" na pierwszej stronie podaje obszerny tytuł: „Warszawa i Budapeszt domagają się dla swojej mniejszości takiego rozwiązania, jakie ma być zastosowane wobec Niemców sudeckich".

Dziennik uwypukla, jako fakt pierwszorzędnego znaczenia dzisiejszą wizytę amb. Łukasiewicza na Quai d'Orsay.

Jednocześnie w obszernej depeszy z Pragi „Paris Soir" donosi, że tendencje odśrodkowe ogarnęły z ogromną siłą wszystkie narody Czechosłowacji. Czechosłowacja stoi wobec problemu utraty nie tylko Niemców sudeckich, lecz także terenów, zaludnionych przez ludność polską i węgierską.

Ten sam dziennik zamieszcza depeszę p. t.: „Warszawa oskarża Pragę i stawia żądania". W depeszy tej dziennik oświadcza, że **stanowisko Polski w sprawie Śląska za Olzą jest zdecydowane i kategoryczne, Warszawa żąda przyłączenia do Polski Śląska Cieszyńskiego, gdzie zamieszkuje 200 tysięcy Polaków.**

BUDAPESZT. Stanowisko rządu polskiego streszczające się w żądaniu przyznania prawa samostanowienia wszystkim narodowościom w Czechosłowacji oraz głosy prasy polskiej, podkreślające słuszność żądań mniejszości węgierskiej w Czechosłowacji odbiły się w społeczeństwie Węgier szerokiem echem.

Prasa, przynosząc głosy prasy polskiej wskazuje na wartość i trwałość odwiecznej przyjaźni polsko - węgierskiej czego dowodem jest obecna tak przyjazna reakcja całego społeczeństwa polskiego wobec żądań węgierskich.

Regent Horthy w Niemczech
na polowaniu u Goeringa

BERLIN. Oficjalnie komunikują, że J. W. regent Węgier admirał Horthy bawi na polowaniu na terenach myśliwskich Sternberg, jako gość marsz. Goeringa.

Dziś marsz. Goering, który powrócił do zdrowia, spotkał się z regentem Horthy w m. Alt-Sternberg i odbył z nim dłuższą rozmowę.

Wiadomość o wizycie regenta Horthy'ego w Sternbergu opublikowana została urzędowo dopiero w późnych godzinach wieczornych, i zrobiła w berlińskich kołach politycznych duże wrażenie.

BUDAPESZT. Węgierski Związek kombatantów wysłał dziś do kombatantów polskich, francuskich, angielskich, włoskich i niemieckich równobrzmiący telegram następującej treści:

„W dzisiejszych krytycznych godzinach my, kombatanci węgierscy, w interesie sprawiedliwości i pokoju zwracamy się do was, drodzy koledzy, abyście byli łaskawi użyć swego moralnego wpływu w kołach miarodajnych w tym celu, aby prawo samostanowienia o sobie przyznane było również przeszło miljonowi Węgrów, którzy swego czasu bez zapytania się o ich zgodę zostali wcieleni do państwa czechosłowackiego".

W imieniu węgierskich kombatantów telegram podpisał prezes hr. Takacs-Tolvay.

Walki nad Ebro
Powstańcy donoszą o sukcesach

SALAMANKA. Główna kwatera powstańcza komunikuje, iż **na froncie Ebro powstańcy złamali opór nieprzyjaciela,** zajmując na długości kilku klm. szereg nowych pozycyj. W walkach wzięto do niewoli kilkuset jeńców i zdobyto liczny sprzęt wojenny, m. in. 44 lekkie karabiny maszynowe.

Straty wojsk rządowych w zabitych są znaczne. Zestrzelono również jeden rządowy samolot myśliwski.

Na froncie Teruel odparte zostały natarcia przeciwnika na odcinku od Manzanera do San Roque i Pena Diabolo. Również odparto ataki nieprzyjacielskie na froncie andaluzyjskim.

Meksyk tworzy fabrykę samolotów
dla środkowej i południowej Ameryki

MEKSYK. Minister spr. wojsk gen. Manuel Avila Camacho podpisał z „Canadian Car and Foundry Co" kontrakt, na mocy którego towarzystwo to uruchomi w Meksyku wielką fabrykę samolotów.

Fabryka ta nietylko będzie dostarczała aparatów armji meksykańskiej, ale także będzie zaopatrywała w nie całą środkową i południową Amerykę.

W najbliższych tygodniach rozpoczną się prace nad odpowiedniem przystosowaniem wojskowych warsztatów lotniczych. Do Meksyku przyjadą z Kanady inżynierowie i technicy oraz sprowadzone zostaną specjalne maszyny.

Sztandary dla szkół kresowych
Piękna uroczystość na Zamku

Na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie odbyła się wczoraj piękna uroczystość wręczenia sztandarów dla 27 powszechnych szkół kresowych.

Aktu wręczenia sztandarów dokonał minister W. R. i O. P. prof. Świętosławski, który wygłosił przytem następujące przemówienie:

„Młodzieży szkolna!

Pan Prezydent Rzeczypospolitej nie mógł wziąć udziału w waszej dzisiejszej uroczystości i polecił mi zło-

żyć wam najlepsze życzenia pomy
nego roku pracy w nowych szkoła
Jako minister Oświaty dołącz
swoje najgorętsze życzenia, aby
ten szkolny przyniósł wam jak
więcej pożytku i wewnętrznego za
wolenia.

Otrzymujecie dziś sztandary sz
ne. Niech się staną one dla was
domemi znakami potęgi Rzeczypo
litej, niech wiodą was ku Polsce
kiej, silnej i zasobnej.

Wiedzcie, że spadają na was w
kie obowiązki przyczynienia się
rozwoju Polski. Macie do zrobie
więcej, niż my, starsze pokolenie,
będziecie mieli więcej możliwości
cować ku potędze i chwale naszej
czyzny".

Ruch wyborczy

Przed zwołaną na 24 b. m. Ra
Naczelną P.P.S., która ma powz
decyzję o stosunku do wyborów
lamentarnych poszczególne okrę
we komitety P. P. S. uchwa
ją wnioski dla swoich delegatów

Łódzki okręgowy komitet rob
niczy PPS jednomyślnie uchwa
nie brać udziału w wyborach par
mentarnych i polecił swoim deleg
tom zajęcie takiego stanowiska
Radzie Naczelnej.

×

Pojawiła się pogłoska o jakoś
odbytej wspólnej konferencji Str
nictwa Ludowego, Stronnictwa P
cy i PPS.

Pogłoska ta jest nieprawdziwa,
kiej konferencji nie było.

Zmiany w dwóch województwach

Agencja „Echo" donosi:

W kołach politycznych krążą po
głoski, że po zmianie starostów, n
stąpią też przesunięcia na stanow
skach wojewodów, a mianowicie po
nańskiego i wileńskiego.

Wojewoda poznański płk. Mar
szewski ma przejść do służby dy
plomatycznej i objąć jedną z placó
wek zagranicznych, zaś wojewod
wileński płk. Bociański ma być od
wołany do centrali min. Spraw We
wnętrznych.

Związek Rzemieślników Chrześci
jan powołał do życia komitet wy
borczy rzemiosła chrześcijańskiego
m. st. Warszawy.

W skład komitetu m. in. weszli
Stanisław Lipczyński, Paweł Nowi
cki, Antoni Snopczyński, Henryk We
ber, Józef Sierakowski, Stefan Zie
liński.

Odznaczenia
Złotym Krzyżem Zasługi

Zarządzeniem P. Prezydenta Rzplitej odznaczeni zostali Złotym Krzyżem Zasługi m. in.: A. Paczosa, dr. A. Peretiatkowicz, A. Błażejewicz, J. Nowotarski, inż. Romuald Zwoliński i H. Żeligowski.

Wspólnicy Doboszyńskiego skazani w Krakowie

Przed sądem okręgowym w Krakowie zakończyła się rozprawa przeciwko dwum jeszcze nie osądzonym uczestnikom marszu na Myślenice pod kierunkiem Doboszyńskiego w czerwcu 1936 r.

Po przeprowadzonej rozprawie **sąd wydał wyrok, skazujący oskarżonych Jana Tyrkę i Józefa Wąsiołka po 10 miesięcy więzienia.**

W kilku słowach

— W Jugosławji były minister wychowania fizycznego Bulcz, został mianowany banem banatu przymorskiego.

— Minister gospodarki Rzeszy Funk 30 b. m. przybywa do Białogrodu z 3-dniową oficjalną wizytą do rządu jugosłowiańskiego, poczem uda się do Turcji.

— Naskutek pięciodniowych, ulewnych deszczów stan Connecticut został nawiedzony klęską powodzi. Wezbrane rzeki zerwały tamy i mosty. Straty materjalne oceniane są na setki tysięcy dolarów.

— Dywizjon marynarki brytyjskiej po trzydniowej wizycie w Stambule, odpłynął na Morze Śródziemne.

— Belgijska partja robotnicza powzięła uchwałę, solidaryzującą się z polityką zagraniczną rządu, zmierzającą do uniknięcia możliwości wciągnięcia Belgji w wojnę

Racja na dziś i racja na jutro

Bardzo to jest trudne zadanie: umieć wyrzec się sukcesu doraźnego na rzecz sukcesu przyszłego; umieć pomiarkować sukces doraźny, aby tem bardziej powiększyć sukces w przyszłości; umieć zrezygnować z dobra mniejszego dzisiaj, aby osiągnąć większe dobro jutro, jednem słowem nie sprzedawać prawa pierworództwa za misę soczewicy.

Na każdym kroku w życiu osobistem poszczególnych ludzi obserwujemy, ile ciężkich załamań się wynika z takiego właśnie odwrócenia hierarchji wartości: **dobro mniejsze, byle dziś, jest uważane za bardziej pociągające, aniżeli dobro większe, które może przyjść jutro.** To ten sławny „lepszy wróbel w garści".

Nierównie trudniejszy jest ten sam problem w skali społecznej. Przedewszystkiem dlatego, że wartości, jakiemi w życiu społecznem operujemy, są mniej wymierne, mniej uchwytne. A powtóre: jeśli trudno jest jednemu człowiekowi zdobyć się na akt heroiczny — wyrzeczenie się czegoś — pomimo, że on sam będzie w przyszłości z tego czerpał korzyści moralne czy materjalne, to tem trudniej jest skłonić do takiego „aktu heroicznego" zbiorowość ludzką, której poszczególnym członkom może przypaść w udziale tylko wyrzeczenie się, gdy owoce tego wyrzeczenia się przypadną następnym pokoleniom.

I, być może, to jest najlepszy kamień probierczy, którym można wśród polityków odróżnić męża stanu od taktyka. Pierwszy potrafi patrzeć na zagadnienia polityczne, społeczne, gospodarcze, na zagadnienia życia zbiorowego niejako sub specie aeternitatis, gdy drugi wyznaje tylko hasło carpe diem; pierwszy pracuje nad tem, aby zapewnić swemu narodowi czy państwu, czy grupie społecznej jaknajwiększe sukcesy, drugi dąży do tego, aby zdobyć sukcesy jaknajszybsze. Odpowiednio zaś do tego inne są osobiste koleje losu męża stanu i taktyka. Pierwszy zyskuje zaufanie i szacunek ludzi rozważnych i obdarzonych poczuciem odpowiedzialności, drugi zyskuje poklask pobudliwego tłumu, jego wieńczą rozentuzjazmowane delegacje, pierwszego — historja.

To nie znaczy naturalnie, że mąż stanu lekceważy grę taktyczną — posługuje się nią, ale nie daje jej się opanować.

To nie znaczy również wcale, że mąż stanu może sobie lekceważyć pragnienia, a nawet marzenia narodu, że może ich nie rozumieć i nie odczuwać. Sięga on jednak do głębszych pokładów życia narodowego, odrzuca blichtr i łatwy efekt, podejmuje większy trud.

Racja na dziś i racja na jutro — jakże wielki problem wychowawczy tkwi w tem zestawieniu. Bo umiejętność wyrzeczenia się łatwiejszego, lecz mniejszego sukcesu doraźnego na rzecz trudniejszego, lecz większego sukcesu w przyszłości to nietylko kwestja zbilansowania tych dwóch wartości i wybrania większej. Prawdziwą szkołą rzetelnej siły zarówno dla jednostki, jak dla całego narodu jest ta druga metoda. **A tylko umysły prostackie nie zrozumieją, o ile więcej jest warta zdolność do odnoszenia zwycięstw, niż jedna wygrana bitwa.** Zwłaszcza bitwa, wygrana przedewszystkiem dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności. Jakże pouczające jest zestawienie genjalnego Napoleona, który tak wspaniale umiał wygrywać bitwy, a w rezultacie przegrał wojnę, i Kutuzowa, który przegrywał jedną bitwę po drugiej — umiał przegrywać bitwy — i wreszcie wygrał najcięższą wojnę, jaką do czasów wojny światowej prowadziła Rosja.

×

Czy to warto o tem wszystkiem pisać, teraz, kiedy tyle ważnych aktualnych zagadnień narzuca się naszej uwadze i odciąga ją od rozważań ogólnych, kiedy odczuwamy raczej potrzebę czynów niż myśli?

Wydaje nam się, że warto. Więcej, że to nasz obowiązek. A może być, bardzo być może, że to wcale a wcale nie jest aktualne. Bo to nie jest racja na dziś. To jest racja na jutro. S.

Układ z 5 listopada 1918 r.

o Śląsku Zaolzańskim

W kołach politycznych krąży pogłoska, że Polska może zgłosić terminowe żądanie oddania Rzeczypospolitej tej części Śląska Cieszyńskiego, która była przyznana Polakom układem z dnia 5 listopada 1918 r., zawartym między polską Radą Narodową w Cieszynie a czeskim Narodnym Wyborem w Polskiej Ostrawie, a następnie zagarnięta została przez Czechów podczas wojny polsko-sowieckiej.

Teren ten obejmuje powiaty: Cieszyn czeski, Frysztat (bez pięciu gmin południowych), Jabłonków i Bogumin wraz z Karwiną i węzłem kolejowym w Boguminie.

Dzieje umowy z dn. 5 listopada 1918 roku są następujące:

12 października 1918 r. utworzyła się w Cieszynie Rada Narodowa, jako naczelna instancja polityczna ludności Śląska Cieszyńskiego. Rada ta 30 października wydała historyczną proklamację, opartą o punkty Wilsona i uroczyście głoszącą przynależność Śląska Cieszyńskiego do Polski.

Na drugi dzień ludność miejscowa w Cieszynie i Zagłębiu ostrawsko-karwińskiem we Frysztacie, dokonała przewrotu, rozbrajając Austrjaków.

Chcąc jednak z Czechami w zgodzie rozgraniczyć terytorja, Rada Narodowa zawarła z czeskim Narodnim Viborem umowę z 5 listopada, która oddawała Czechom powiat frydecki i pięć gmin powiatu frysztackiego. Pod rządami polskiemi zostały Cieszyn, Frysztat, Jabłonków, Karwina i Bogumin wraz z węzłem kolejowym.

CZWARTEK
PIĄTEK
SOBOTA
O godz. 17-ej

Ostatnie 3 dni
konkursowych pokazów gotowania elektrycznością
w Salonie Elektrowni Miejskiej
Marszałkowska 150
Nagrody wartości **2000 zł.**

Kłopoty hitlerowskie w Austrji

Ogniska buntu w armji i „legjonie" naddunajskim

Trzecia Rzesza, ogarnięta tak gwałtowną żądzą zabrania Sudetów wraz z ich niemieckimi mieszkańcami, *nie strawiła jeszcze dostatecznie połkniętej w marcu Austrji.* Wiadomości, jakie przedostają się z „Marchji Wschodniej" są pod tym względem nader wymowne. *„Oczy i uszy" Himmlera* coprawda intensywnie pracują, ale właśnie fakt, że ich „praca" wciąż jest b. potrzebna, nie świadczy o pogodzeniu się ludności austrjackiej z radosną rzeczywistością.

A roboty Himmler ma wbród.

Oto wysłano nad Dunaj 22 komisarzy politycznych, których zadaniem jest *wypróbowanie prawomyślności oddziałów wojskowych* wywodzących się z dawnej armji związkowej. Okazuje się, że w formacjach militarnych, stacjonowanych w Austrji, uprawiana jest przez „kogoś" żywa *agitacja antyhitlerowska,* rozpowszechniane są druki, broszury, ulotki nielegalne. Objaw tem trudniejszy do usunięcia, że jestto podobno robota *rozczarowanych do regime'u byłych narodowych-socjalistów,* obecnie wrogów pruskich panów Wiednia. Komisarze otrzymali też wielkie uprawnienia i surowy nakaz przeprowadzania dokładnych rewizyj, sprecyzowany w takich nawet szczegółach jak *zrywanie progów, drążenie filarów,* gdyż właśnie tam wszędzie buntownicy pozostawiają materjał propagandowy i korespondencję.

Najbardziej podobno przeżarte agitacją antynazistyczną są na terenie Ostmark: pułk piechoty w Linzu, pułk saperów w Melk i szkoła pilotów wojskowych w Wiener-Neustadt.

Jeszcze gorsza jest sytuacja w *„legjonie austrjackim"*, w którym czystka trwa już od kilku tygodni. Wystąpienia niezadowolonych przybierają tam już poprostu *charakter buntu.* Ostatnio np. aresztowano jednego z przywódców Erwina Pradnauera z Vöslau pod Wiedniem, który jednak w chwili aresztowania popełnił samobójstwo. Na cmentarzu zjawiło się 200 „legjonistów" z obozu w Sachsenhausen, by *nad otwartym grobem towarzysza broni rozdawać odezwy antyregimowe.* Wszyscy oni zostali jeszcze tego samego dnia pojedyńczo aresztowani i odstawieni do koszar S. A. Brühensee.

Jak niepewnie sytuacja w samym Wiedniu wygląda świadczyć może fakt *gromadzenia wokoło dawnej stolicy pociągów pancernych,* które trzymać mają w szachu niezadowoloną ludność robotniczą Florisdorfu, Simmeringu, Ottakringu...

Niepozbawiony wymowy jest także taki oto rozkaz Gestapo: Ponieważ mnożą się wypadki, że byli członkowie partji, którzy po przyłączeniu Austrji do Rzeszy postawili się poza wspólnotą narodową, w tem i wojskowi, uciekają się do gróźb pod adresem komisarza Rzeszy Bürckela, kierownictwo partji jest zmuszone stworzyć *gwardję przyboczną w składzie 22 osób dla ochrony osobistej Bürckela.* W Kaltenleutgeben zakwaterowany został specjalny oddział ochronny S. S. pod nazwą *„Spezialtruppe Adolf Hitler"*, z przeznaczeniem ochrony narodowo-socjalistycznych przywódców z Rzeszy na terenie Austrji.

Wreszcie w ostatnich dniach odkomenderowano *oddział S.S. do Aigen na granicy czeskiej* z poleceniem czuwania nad ludnością pogranicza. Wszyscy ci szturmowcy znają język czeski, a ważny węzeł komunikacyjny w Aigen nie jest bez znaczenia w rachubach niemieckich

Dużo kłopotu sprawiają rozwiązane i przyłączone do NS.-Reichskriegerbund *związki byłych austrjackich kombatantów,* wśród których pod fałszywemi dowodami osobistemi ukrywać się mają: „Żydzi, komuniści, masoni, legitymiści".

Nie brak więc roboty falangom Himmlera w oswobodzonej Austrji.

(v.)

Na marginesie

A w Hiszpanji...

(s) A w Hiszpanji, proszę państwa, trwają t. zw. „ciężkie walki" nad Ebro. „Odparliśmy ataki nieprzyjaciela na nasze linje...", „Umocniliśmy się na naszych stanowiskach...", „Poprawiliśmy nasze wysunięte ku nieprzyjacielowi pozycje..." — głoszą komunikaty wojenne obydwu stron. To znaczy, poprostu mówiąc, że w działaniach wojennych nastąpił zastój, że maja miejsce tylko większe czy mniejsze utarczki i potyczki.

Skądże taki spadek bitewnego animuszu?

Wygląda to trochę tak, jakby ochota do walki zmniejszyła się u Hiszpanów. Ale przecież dla Hiszpanów sytuacja się nie zmieniła, nie mają oni żadnych, najmniejszych nawet, zainteresowań w środkowej Europie, która znowu stała się teatrem najciekawszych wydarzeń.

Natomiast przeniósł się gdzieindziej ośrodek zainteresowania możnych protektorów walczących stron. Ci protektorzy mają teraz inne, pilniejsze zadania, aniżeli rozgrywka na terenie Hiszpanji. I to wywarło swój wpływ na wojnę domową hiszpańską. Rozumiemy to: nie można za dużo naraz; na wszystko przyjdzie kolej.

Więc Hiszpanie mają chwilę spokojniejszą: „pieredyszkę", albo, jak kto woli „Atempause". Ale zapewne nie na długo. Przypomną sobie o nich, na ich nieszczęście.

Tak, biedny kraj. Kiedyż się ocknie i uwolni od obcych wpływów? Kiedyż przepędzi — przyjaciół? Życzymy mu, aby jak najprędzej. I to nietylko w interesie samej Hiszpanji. W interesie pokoju europejskiego także. A może nawet: tem bardziej.

O NASTROJACH PRAGI

Korespondent „Gazety Polskiej" w Pradze Czeskiej ujmuje nastroje Czechosłowacji w zwięzłej formie:

„Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że w wyniku tragicznych przeżyć bieżących dni, w opinji czeskiej zaznaczą się dwie kategorje reakcji: na wewnątrz — przeciw partjom lewicowym wogóle oraz przeciw ludziom odpowiedzialnym za katastrofę w szczególności; nazewnątrz — przeciw dotychczasowym sprzymierzeńcom".

Czy sprawdzą się przewidywania, które p. K. S. na ocenie nastrojów praskich opiera, przekonamy się w ciągu najbliższych nawet nie dni, ale godzin.

JAK WYCHOWUJE SIĘ MŁODZIEŻ W NIEMCZECH

„Kurjer Poznański" przytacza głosy uczonych niemieckich o Słowianach i wskazuje, że w tym duchu nadal prowadzone jest wychowanie młodzieży:

„po dawnemu wpaja się tam w młodzież poczucie wyższości cywilizacyjnej Niemców nad Słowianami i innemi ludami na wschodzie Europy, wychowuje się ją na zdobywców, którzy mają kształtować losy Europy wschodniej w myśl prawa wyższej kultury, nawraca się do tradycyj Gerona, Henryka Lwa, Albrechta Niedźwiedzia, Krzyżaków, margrabiów brandenburskich, Fryderyka Wielkiego i Bismarcka.

Taka jest mentalność niemiecka, że żądając od innych narodów rozbrajania się moralnego, same uważają się nietylko za uprawnione, ale wprost za powołane, w myśl odwiecznego swego posłannictwa, do niesienia swej kultury na wschód i narzucania jej „uszczęśliwianym" w ten sposób ludom „niższej" rasy chociażby gwałtem.

WYKONANIE INTENCYJ

Sprawozdawca polityczny **„Polonji"** „wąż" zastanawia się nad ewentualnemi krokami rządu dla wykonania intencyj czynników miarodajnych, których sformułowanie znaleźć można w dekrecie z dn. 13 b. m. o rozwiązaniu Izb Ustawodawczych.

„Jeżeli rząd gen. Składkowskiego— pisze „Polonja" — chce być lojalnym wykonawcą intencyj Prezydenta Rzeczypospolitej, a niema podstaw do podawania tego w wątpliwość, to powinien:

1) ustalić zasady projektu demokratycznych ordynacyj wyborczych do Sejmu i Senatu, z jakiemi zamierza stanąć przed przyszłemi Izbami ustawodawczemi;

2) sprawić, iżby zgromadzenia okręgowe, względnie kolegja wyborcze dostarczyły takich kandydatów z poza organizacyj partyjnych, którzyby się zgóry pisali na określoną zmianę ordynacyj wyborczych.

Nie byłyby to wybory wolne, jakie przystają narodowi wolnemu, ale w obliczu istniejących ordynacyj wyborczych, umożliwiłyby opanowanie sytuacji".

STARA BAJKA

„Ilustrowany Kurjer Codzienny" podaje taką starą bajkę:

„Rada w radę — w krótkiej chwili,
Na niedźwiedziu skórę,
podzielili.
Ale, jak wieść niesie,
Niedźwiedź jeszcze w Czeskim
Lesie".

WSPÓLNA GRANICA Z WĘGRAMI

W Notatkach Polemicznych **„Słowa"** p. Cat'a, zatytułowanych „Zdaje się, że min. Beck uzyska wspólną granicę z Węgrami i w ten sposób dobrze zasłuży się państwu", czytamy:

„Uzyskanie wspólnej granicy z Węgrami jest dziś najważniejszem zadaniem, zdaje się, że p. Beck ją uzyska i w ten sposób dobrze zasłuży się państwu".

A dalej swe przewidywania na przyszłość p. Cat tak formułuje:

„Przyszłość świata zależy od tego, czy Hitler uniknie błędów Napoleona. Czy nie zacznie wojować z Anglją, z Francją, z Europą, — czy potrafi wzniecić w starej Europie poczucie solidarności kontynentalnej i znaleźć całej Europie wspólny cel do realizacji. Hitler dotychczas wykazał wielki genjusz. A wielki genjusz polityczny to: 1) umiejętność uprzedzania wypadków historycznych; 2) odwaga i umiejętność ryzykowania w odpowiedniej chwili; 3) umiar po zwycięstwach. Tę ostatnią cechę posiadał w wysokim stopniu genjalny Bismark, nie posiadał jej Napoleon. Zobaczymy, czy będzie ją miał Hitler. Sądzimy, że tak".

Marszałek Śmigły-Rydz obywatelem honorowym

wszystkich gmin i miast województwa wołyńskiego

Po wielkiej defiladzie odbył się w Łucku 20 b.m., w województwie w godzinach wieczornych uroczysty akt wręczenia Marszałkowi Śmigłemu - Rydzowi dyplomów obywatelstwa honorowego wszystkich miast i gmin woj. wołyńskiego.

Po przybyciu Marszałka Śmigłego - Rydza woj. Hauke - Nowak zwrócił się do Naczelnego Wodza z prośbą aby zechciał przyjąć obywatelstwo honorowe 103-ch gmin i 22 miast wołyńskich.

W przemówieniu woj. Hauke - Nowak podkreślił m. inn.:

„Przybyli dziś tu reprezentanci gmin, na polach których rozgrywały się owe pamiętne walki, aby dać wyraz prawdzie, że pamięć i tradycja owych trudów wojennych polskiego żołnierza jest zawsze żywa i niezapomniana, a miłość do Wodza szczera i gorąca.

W odpowiedzi P. Marszałek Śmigły - Rydz wygłosił następującą mowę:

„Panie Wojewodo, Szanowni Państwo.

Z całego serca dziękuję za obdarzenie mnie obywatelstwem honorowem waszej ziemi. Szczególna okoliczność, o której wspomniał Pan, Panie Wojewodo, a mianowicie piękno waszej wołyńskiej ziemi stwarza dla mnie z aktu dzisiejszego specjalnie ważną i bliską memu sercu chwilę.

Napewno wasza ziemia jest wśród ziem polskich wyjątkowo piękna, rzeźba waszej ziemi faluje w niezwykle harmonijnym rytmie. Wydaje się, że roślinność tutaj u was jest o wiele bujniejsza aniżeli wszędzie w całej Polsce. Wydaje się, że lasy wasze są o wiele bardziej pachnące, a nieboskłon bardziej przezroczysty i bardziej świetlisty. Wydaje się nawet, że skowronki wasze o wiele piękniej śpiewają, aniżeli w innych dzielnicach Polski.

I to co Pan również poruszył Panie wojewodo, to przypomnienie dla mnie moich rodzinnych stron, w których się urodziłem i wychowałem, jest tą szczególną okolicznością wzruszającą mnie w dzisiejszym akcie. Bo przecież wspomnienia, wzruszenia i przeżycia młodości nosi człowiek w duszy przez całe życie, aż do zgonu.

Ale odejdziemy od sentymentu, odejdziemy od przeszłości i wrócimy do chwili aktualnej. Jeżeli dzisiejszy akt nie jest czczą formalnością, a ja rozumiem, że nie jest on tylko czczą formalnością, to sądzę, że wynikają z niego pewne życiowe realne konsekwencje.

Jak ja to rozumiem? W sposób następujący: oto, że ja, jako wasz nowy współobywatel, muszę tak wypełniać swe zadania, abyście wy mogli być ze mnie dumni, jako ze swego współobywatela, a z drugiej strony dla mnie będzie zawsze głęboką radością zwrócić się do was, wołyniacy z serdecznym okrzykiem „Brawo wołyniacy".

Pamiętajcie o swej rycerskiej tradycji i wielkiej przeszłości. Godnie reprezentujcie swą ziemię, wszędzie tam, gdzie tworzy się dobro Polski, gdzie się wykuwa jej siła i gdzie budują się drogi jej przyszłości.

A pamiętajcie, wołyniacy, że żyjemy w czasach, w których dusze ludzkie gną się pod ciężarem zdarzeń historycznych Żyjemy w epoce, która w sposób coraz bardziej dobitny i twardy stawia wyjątkowe wymagania pod względem hartowności dusz, pod względem pracowitości rąk, pod względem zgodności uderzenia serc i jednej woli".

Po tej uroczystości odbył się w salonach Urzędu Wojewódzkiego raut, wydany przez woj. wołyńskiego na cześć Marszałka Śmigłego-Rydza.

Kolejarze-Polacy na Śląsku Opolskim

badani przez delegatów dyrekcji

Z Opola donosi Zachodnia Agencja Prasowa, że z ramienia Dyrekcji Kolei Rzeszy kilku wyższych urzędników przeprowadzało w ostatnim czasie badania pracowników kolejowych.

W pierwszym rzędzie badano stosunki rodzinne, a mianowicie jakim językiem posługują się pracownicy kolejowi w stosunkach domowych, jakie książki i gazety czytuje się w domu. Dowiadywano się również, czy członkowie rodzin przesłuchiwanych urzędników uczęszczają na nabożeństwa polskie.

Prawie wszystkim badanym pracownikom tego rodzaju „przestępstwa" udowodniono. W związku z tem udzielono im ostrej nagany, oraz wstrzymano awanse na przeciąg dwu lat z zagrożeniem usunięcia z pracy bez prawa do emerytury, w wypadku powtórzenia się tych „przestępstw".

Akcja ta jest prowadzona z całą bezwzględnością również w innych miejscowościach śląskich.

Ażeby zrozumieć sytuację ludności Śląska Opolskiego, trzeba pamiętać, że cała ludność tego obszaru innego języka poza polskim nie zna. Można przejść cały Śląsk Opolski bez potrzeby posługiwania się językiem niemieckim. Śląsk Opolski wg. statystyk niemieckich zamieszkuje 800.000 Polaków.

Osady szturmowców

na granicy polsko-niemieckiej

Zachodnia Agencja Prasowa donosi:

W Miastku nad granicą polsko-niemiecką (15 km. od granicy) przy szosie, prowadzącej do Słupska, powstanie w najbliższym czasie 20 osad S. A. (niemieckie oddziały szturmowe).

Osady S.A. są zakładane od kilku lat na pograniczu polsko-niemieckiem na parcelowanych majątkach niemieckich lub gruntach zmeljorowanych.

Polacy, którzy te tereny zamieszkują zwartą masą i jako robotnicy rolni, pracujący na parcelowanych majątkach, mieli pierwszeństwo nabywania parcel, są przesiedlani do pracy w głąb Niemiec.

W ten sposób systematycznie realizuje się niemiecką ustawę o pasie granicznym, obowiązującą na granicy polskiej i czeskiej i przeprowadza się germanizację ziem graniczących z Polską.

Wybuch bomby w łódzkiej siedzibie Z.N.P.

Jedna osoba zabita, 5 rannych

Onegdaj w godzinach wieczornych na klatce schodowej domu przy ul. Zachodniej 72 w Łodzi nastąpiła eksplozja materjału wybuchowego, naskutek czego została zniszczona klatka schodowa oraz drzwi wejściowe, prowadzące do siedziby Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz do mieszkania prywatnego niejakiego Joskowicza.

Siłą wybuchu odłamki strzaskanych szyb i tynków poraniły lekko 5 osób, znajdujących się w lokalu Z. N. P. oraz na klatce schodowej. Jedna osoba nieustalonego dotychczas nazwiska, znajdująca się w czasie wybuchu na klatce schodowej, poniosła śmierć na miejscu.

Niezwłocznie po wypadku przybyły na miejsce władze prokuratorskie i sądowe, wszczynając energiczne śledztwo.

Aresztowania w Gdańsku

Magazynowanie żywności

Z Gdańska donosi poznański „Nowy Kurjer": Policja polityczna przeprowadziła liczne aresztowania po wioskach. Aresztowano 27 osób. Wszyscy *aresztowani stoją pod zarzutem przynależenia do sekty badaczy Pisma św.*

Równocześnie władze policyjne przeprowadzają dalsze poszukiwania celem wykrycia autorów nielegalnych ulotek kursujących masowo w Gdańsku.

×

Wśród członków oddziału sopockiego Hitler-Jugend aresztowano 6 osó za przestępstwa obyczajowe. Byli t w większości kierownicy.

Tenże „Kurjer Nowy" donosi, że po zmagazynowaniu wielkiej ilości broni w Gdańsku *narodowi socjaliści przystąpili do magazynowania zboża i środków żywnościowych.*

W związku z tem na rynku gdańskim daje się poważnie we znaki brak niektórych środków żywnościowych.

Zajścia na wiecu w Brodnicy

Awantury bojówki totalistycznej

Wczoraj donosiliśmy o zajściu, wywołanem w Inowrocławiu na wiecu Stronnictwa Pracy przez bojówkę Młodych Narodowców. Tegoż dnia **bojówka napadła na wiec Stronnictwa Pracy w Brodnicy.** O przebiegu tego zajścia donosi „Dziennik Bydgoski".

Przemawiał red. H. Pawlicki z Bydgoszczy. Mówił on m. in. tak:

„Mocarstwowa potęga Polski leży w dobrobycie i w swobodach politycznych mas ludowych. Odrodzenie życia politycznego w Polsce może nastąpić bez wstrząsów. Lecz polskie totalistyczne grupy polityczne muszą zrozumieć, że walka z demokracją osłabi Polskę na wewnątrz i zewnątrz. Haseł gospodarczego i politycznego totalizmu lud nie poprze ani dziś, ani w przyszłości".

Mówcę oklaskiwano. Już podczas jego przemówienia bojówka usiłowała ale bezskutecznie, steroryzować salę, prezydjum jednak opanowało sytuację. **Gdy jednak zabrał głos przedstawiciel Stronnictwa Ludowego Wasilewski składając życzenia pomyślnego rozwoju Stronnictwa Pracy na Pomorzu** bojówka zaczęła wznosić okrzyki, następnie poczęła rzucać krzesłami w zgromadzonych, spokojnych słuchaczów.

Doszło do awantury, w czasie której **kilku bojówkarzy zostało dotkliwie poturbowanych.** Obecne na sali władze bezpieczeństwa rozwiązały zebranie.

Ustalenie minimalnej powierzchni

działek budowlanych w pow. warszawskim

Szereg ważnych uchwał powzięła na wczorajszem posiedzeniu Rada Powiatu Warszawskiego.

Na czoło wybija się uchwała powzięta zgodnie z zaleceniem władz nadzorczych, o minimalnej powierzchni działek budowlanych w powiecie warszawskim. Przy zabudowie zwartej minimum to wynosić ma 700 mtr. kw. zaś przy braku planów zabudowania 1250 mtr.

Pozatem zdecydowano przystąpić do sprzedaży działek budowlanych w Aninie, nabytych w swoim czasie od Braniekich, przyczem pierwszeństwo przy kupnie zastrzeżono dla pracowników samorządu terytorjalnego.

Ważną wreszcie dla rozwoju gmin podwarszawskich uchwałą jest decyzja zaciągnięcia w Polskim Banku Komunalnym pożyczki w kwocie 300 tysięcy zł. na udział gmin prawego brzegu Wisły w elektryfikacyjnym związku okręgu podstołecznego.

Wyjątkowy koncert w niedzielę

Paderewski gra przed mikrofonem

Ignacy Paderewski grać będzie przed mikrofonem! Koncert transmitowany zostanie do Polski. Wiadomość ta zelektryzowała nietylko społeczeństwo polskie, ale słuchaczy całego świata, z których większość nie miała do tej pory możności usłyszeć gry Paderewskiego, jak tylko z płyt gramofonowych. Powtórzy się więc święto artystyczne z roku 1932, kiedy to koncert mistrza transmitowany był z Paryża do Polski.

Dn. 25 września o godz. 20.00 zasiądą znów radjosłuchacze przy głośnikach ze wzruszeniem, aby usłyszeć grę największego obecnie artysty świata.

MARJAN MAŁKOWSKI

Maska profesora Brandla

POWIEŚĆ

68

— Wcale nie powiedziałem, że nie chcę, ale poprostu nie pamiętam. Skądże ja mogę wiedzieć, co robiłem jakiegoś tam stycznia, skoro to było więcej niż pół roku temu! Może siedziałem w domu, może byłem w kinie, może miałem wieczorówkę w biurze... Skądże ja mogę pamiętać... Nie wiem nawet, co to był za dzień tygodnia!

Przewodniczący skończył badanie oskarżonego. Może pan prokurator ma jakieś pytania? Owszem, pan prokurator pragnie zapytać oskarżonego, jak wysoka jest jego pensja:

— Dwieście pięćdziesiąt złotych.

— Ile oskarżony płaci za mieszkanie?

— Sześćdziesiąt pięć złotych.

— To dużo, jak na taką pensję.

— Mieszkałem tam z moją mamą, a kiedy umarła, nie chciałem zmieniać mieszkania. Zresztą ja żyję bardzo skromnie, mnie wystarcza.

— A skądże miał oskarżony pieniądze na kupno kilimu, narzuty, a także klubowego fotela... **To przecież kilkaset złotych...**

— Kilim i narzutę wziąłem na raty, a fotel wcale nie jest klubowy ale zwyczajny fotel i do tego używany... kupiony okazyjnie.

— A nowe ubranie także oskarżony kupił sobie w lecie?

— Owszem... ja miałem trochę pieniędzy w P.K.O.

— Z takiej pensji, przy takich wydatkach, mógł pan jeszcze odkładać? To dziwne. Sądzę raczej, że miał pan jakieś inne źródła dochodów.

— Nie mam żadnego innego źródła dochodu.

Teraz zwraca się do Spokojnego jego obrońca.

— Jakie posiada pan wykształcenie?

— Mam maturę.

— Acha, nie kształcił się pan dalej...?

— Nie.

— Nauka nie interesowała pana?

— Specjalnie, nie.

— Jakie książki pan czytuje?

— Powieści... przeważnie... takie lekkie, podróżnicze, sensacyjne...

— Czy Krystyna Brandl przy pierwszem spotkaniu przemówiła do pana pierwsza?

— Tak, pierwsza.

— Więc to ona właściwie zaczepiła pana?

— Tak, ja sam nie śmiałbym...

— A drugi raz spotkał ją pan tuż przed domem, w którym pan mieszka?

— Tak.

— I to ona zaproponowała, abyście weszli do pańskiego mieszkania?

— Tak, ona.

— Czy ma pan duże powodzenie u kobiet?

— Nie, wcale nie... przeciwnie...

— Czy zainteresowanie się Krystyny Brandl panem nie zdziwiło pana?

— Owszem, zdziwiło mnie bardzo. Ale ona mówiła mi, że pragnie właśnie mieć we mnie takiego nieznajomego, obcego przyjaciela, kogoś, co nic nie wie o jej życiu i przy kim ona może odpocząć...

Spokojny mówił niechętnie. Metoda, jaką obrał sobie Rubelek nie podobała mu się wcale, ale chcąc nie chcąc musiał być posłuszny adwokatowi. Odetchnął jednak, gdy mecenas Rubelek oznajmił, że nie ma więcej pytań. Pozwolono mu usiąść i sąd przystąpił do badania świadków.

Pierwszym zawezwanym świadkiem oskarżenia był komisarz Wężykiewicz. Wszedł na salę pewnym, śmiałym krokiem człowieka obeznanego z prawem i przywykłego do publicznych wystąpień. Skłonił się z szacunkiem sądowi.

— Jest pan komisarzem policji państwowej?

— Tak jest.

— To pan prowadził śledztwo w sprawie Eugenjusza Spokojnego oskarżonego o zamordowanie Krystyny Brandl?

— Tak, ja.

Eugenjusz Spokojny siedział z głową spuszczoną, słuchając szczegółowej opowieści komisarza Wężykiewicza. Komisarz nie pominął nic, coby mogło podkreślić jego wielką zręczność i umiejętność z jaką w swojem mniemaniu prowadził dochodzenie. Zabójstwo natomiast opisał tak plastycznie, jakby je sam popełnił. Słowa jego jednak były tylko powtórzeniem tego, co już przedstawił akt oskarżenia, nie wnosiły przeto nic nowego do sprawy. Mówił przytem tak cicho, że publiczność nie wiele słyszała z jego zeznania. Nim komisarz odszedł, mecenas Rubelek zadał mu jeszcze kilka pytań.

— Czy wie pan o tem, że w dniu 7 sierpnia o godzinie 4 i pół popołudniu profesor Brandl, mąż zmarłej był w domu przy ulicy Hożej nr. 12A?

— Oczywiście, ale profesor Brandl był wówczas w mieszkaniu p. Bohdana Zogarta i nie opuścił go aż po piątej.

— A czy wie pan... poco profesor Brandl udał się tego właśnie dnia do mieszkania Bohdana Zogarta?

— To nie należy do śledztwa... Tłomaczenie profesora Brandla było wystarczające.

— Acha, a czy wie pan, gdzie jest obecnie profesor Brandl? Zdaje mi się, że jak dotąd nie stawił się on w sądzie?

— To nie należy do mnie...

Przewodniczący poruszył się niecierpliwie i mecenas Rubelek rzekł prędko:

— Jeszcze tylko jedno pytanie. Czy odnalazł pan broń, którą popełniono morderstwo?

— Nie... ale wiemy, że oskarżony posiadał broń... Miał pozwolenie na broń...

— Acha, ale czy wie pan gdzie i kiedy kupił broń oskarżony? I czy to była właśnie ta broń, z której zastrzelono Krystynę Brandl?

(d. c. n.)

Pionierzy postępu

Człowiek, który dynamitem chciał zbudować pokój

obrze jest na chwilę oderwać się
azet, których czytanie tak bardzo
wszystkich obecnie absorbuje ze
ędu na przeżywany moment hi-
yczny, i sięgnąć do książki trak-
cej o tem, co nie przemija, co
wieczne. Twierdzę tak na podsta-
własnego doświadczenia. Zresztą
ążka, o której będzie tu mowa, po-
o, że porusza zagadnienie z dzie-
y ducha ludzkiego i jego nigdy
stającej pogoni za postępem, jest
użym stopniu również, jak zoba-
y, książką aktualną.
am na myśli świeżo wydaną pra-
ryderyka Lorenza p. t. „Pionierzy
niki". Już sam tytuł wskazuje,
est przedmiotem rozważań auto-
w szeregu rozdziałów przypomina
w sposób żywy dzieje wynalaz-
. Przewijają się kolejno przed o-
mi czytelnika obrazy jak z bajki.
zyna do przędzenia i armata, sy-
stenografowania i szrapnel, ma-
a drukarska i... dynamit nastrę-
Lorenzowi sposobność do zapo-
nia czytelnika z kolejnemi etapa-
powstawania **rzeczy, będących do**
dziejstwem lub zagładą dla ludz-
i. Jak różne były następstwa za-
owania wynalazków, tak samo
e były losy ich twórców. Jedni
ekali się nagrody w postaci do-
ytu i zaszczytów, inni spotkali
z drwinami i dokonali żywota w
zy, zaś pomysły ich wyzyskali lu-
bardziej przedsiębiorczy i zaso-

czywiście, niepodobna w artykule
nnikarskim przytoczyć chociażby
streszczeniu księgi wynalazków,
remi zajmuje się Lorenz. Można
ajwyżej wskazać **wspólne cechy**
dziejów. Te wspólne cechy to
ypadkowość, o ile chodzi o istotę
nalazku i niedowierzanie, gdy mo-
o reakcji ze strony społeczeństwa.
t rzeczą wprost zadziwiającą, jak
ony nieraz przypadek wskazał wy
zcy właściwą drogę, której szu-
naprożno, lata całe ślęcząc nad
ążkami lub w laboratorjum. Uwy-
nienie momentu przypadkowości,
ane przytem w sposób zadziwia-
o prosty stanowi jedną z osobli-
ci tej interesującej książki. Nie
ej ciekawe są karty, poświęcone
owi **ustosunkowania się społe-**
eństwa do wynalazców oraz ich
ela. Z reguły stosunek ten był **ne-**
gywny, aczkolwiek przyczyny u róż
h ludzi były różne. Jedni powsta-
i przeciwko wynalazkom dlatego,
praktyczne zastosowanie ich gro-
im utratą pracy, inni przez za-
ość, wreszcie inni przez płytkość
ysłu. Ta ostatnia grupa była — a
że jest i teraz — najliczniejsza.
bieczeństwu jakoś **trudno uwierzyć**,
z szarego tłumu ludzi „przecięt-
ch", pozornie niczem się nie różnią-
h, może wyjść **jednostka, w której**
yśle powstanie **genjalny pomysł**,
ny spowodować rewolucyjny prze
t w tej czy innej dziedzinie. Jak-
trudno zwalczyć ten czynny czy
ny opór ogółu! Jakże mało jest
zi gotowych **podać rękę młodemu**
wykle biednemu wynalazcy, aby
umożliwić kontynuowanie pracy
realizacją nowego pomysłu. Być
że zapoznanie się szerszego ogółu
„Pionierami techniki" wpłynie choć
pewnego stopnia na zmianę usto-
ków w sensie stworzenia atmosfe-
życzliwości, a może nawet otocze-
ich opieką. Byłoby to ze wszech
r rzeczą pożądaną.
Na zakończenie drobne odstępstwo
przyjętej zasady niewchodzenia w
zegóły. Usprawiedliwieniem będzie
okoliczność, że szczegół, o którym
ej, abstrahując od jego autentycz-
ci, jest barzo ciekawy, mało zna
i... wzruszający. Chodzi o **Alfreda**
bla, wynalazcę dynamitu i twórcę
ciowej fundacji, z której wypłaca-
jest nagroda za działalność, zmie-
jącą do zapewnienia ludzkości
trwałego pokoju. **Dynamit i marze-**
nia pokoju. Co za sprzeczność! A je-
dnak Alfred Nobel, pracując nad
swym wynalazkiem, **łudził się, że po-**
łoży on kres wojnom. Był zdania, że
ogrom zniszczenia, jakie powoduje dy
namit, podziała hamująco na przeciw
ników i doprowadzi do pokojowego
rozstrzygnięcia zatargów. **Wypowie-**
dział wojnę wojnie. Chciał ją zwycię-
żyć grozą. Chciał dowieść ludziom o-
strzegawczo, że następna wojna, któ-
rą prowadzić będą przy użyciu jego
materjałów wybuchowych musi skoń-
czyć się chaosem.

Alfred Nobel się mylił. Ludzkość była o wynalazku innego zdania, aniżeli jego twórca. Przypadek sprawił że zdanie to wyszło na jaw. Okoliczności, w jakich nastąpiło ujawnienie opinji publicznej, wzruszają swym tragizmem. Umiera Ludwik Nobel, **brat Alfreda ginie rozszarpany na strzępy w fabryce, produkującej narzędzia mordu** pomysłu Alfreda. Przez pomyłkę **prasa wszechświatowa bierze zmarłego za wynalazcę** dynamitu, nitrogliceryny, prochu bezdymnego. Alfred Nobel ma rzadką sposobność do **wiedzieć się za życia, z jaką oceną spotka się po śmierci.** Ocena była tego rodzaju, że poczuł się **moralnie zaruzgotany i... pokonany.**

Postanowił **błąd poprawić.** Chce wierzyć w ludzkość, by móc uwierzyć w siebie i dlatego będzie wierzył w ludzkość i pokój, dopóki żyć będzie. Stwarza **wiekopomną fundację** z myślą, że znajdzie się ktoś, co potrafi dokonać dzieła, któremu on poświęcił najlepsze lata swego życia. Czyżby i tym razem się pomylił?...

T. Chr.

Ogródki działkowe zdobywają popularność

Poświęcenie nowego terenu przy dworcu Gdańskim

(W) Towarzystwo Ogródków Działkowych, o którego naprawdę owocnej pracy mieliśmy sposobność niejednokrotnie pisać, może się w tym roku poszczycić nowym sukcesem: zdobyciem dużego terenu przy Dworcu Gdańskim i urządzeniem tam ogródków.

Onegdaj odbyło się uroczyste poświęcenie terenu i świetlicy zbudowanej kosztem 8 tysięcy złotych. Poświęcenia dokonał ks. kanonik Rozwadowski w obecności przedstawicieli władz, samorządu, działkowców i ich rodzin.

Nowe ogrody znajdują się na 12 hektarowym terenie, wydzierżawionym od władz wojskowych, a przylegającym do ul. Sierakowskiej. Jeszcze w roku ubiegłym publiczność zdążająca na dworzec Gdański mogła oglądać te wertepy, ulubione miejsce zgromadzeń mętów wielkomiejskich, gdzie niejednokrotnie, w biały dzień obrabowywano nieostrożnego przechodnia.

Dzisiaj rozpoczęła się tam już mrówcza praca „działkowców", praca o której wielkiem znaczeniu moralnem, wychowawczem, zdrowotnem, a nawet materjalnem, zwłaszcza dla bezrobotnych, nie trzeba nikogo przekonywać.

Prace przy zakładaniu ogrodów zostały rozpoczęte przez Wojewódzkie Biuro Funduszu Pracy na m. st. Warszawę w r. 1937. Dotychczas **urządzono 205 działek po 40 m. kw. każda,** z których 75 proc. przeznaczono dla bezrobotnych, a 25 proc. — dla posiadających pracę. Świetlica została pobudowana w tym roku. Znajduje się w niej duża sala, pokoik na kancelarję, mieszkanie dla ogrodnika — dozorcy i składnica na narzędzia, oraz duża piwnica do przechowywania plonów, a głównie do przechowywania sadzonek różnych roślin uprawnych. Duża sala w świetlicy ma służyć jako miejsce do urządzania zebrań ogólnych, na odczyty, pogadanki, na czytelnię, oraz na zabawy towarzyskie.

Jedynem zmartwieniem działkowców jest obawa, że szybki rozwój miasta za lat kilka dotrze i do tych terenów: na miejscu, gdzie dzisiaj działkowcy sadzą w ciszy i spokoju kapustę i sałatę, będą musiały wyrosnąć budowle rozwijającego się miasta. No, ale to jest dopiero przyszłość. Tymczasem działkowcy zdobyli na kilka lat piękny teren do swej pracy.

Nie burzyć domów

które można uratować

Mimo dość znacznego w ostatnich latach ruchu budowlanego w Warszawie, rynek mieszkaniowy nie jest jeszcze nasycony. Domów jest ciągle zbyt mało, mieszkań brak, zwłaszcza, jeśli chodzi o lokale tanie, przeznaczone dla ludności uboższej.

Sprawa ta jest tem trudniejsza, że liczne kamienice, zwłaszcza na peryferjach, zamieszkałe przez tę właśnie ludność, znajdują się w stanie opłakanym i często zagrażają bezpieczeństwu publicznemu.

Niema w tem winy właścicieli domów, którzy nie mieli i nie mają poprostu pieniędzy na remont i konserwację budowli. Niskie komorne, ochrona lokatorów, uniemożliwiająca uzyskanie od lokatorów wogóle niepłacących czynszu, duża ilość lokatorów bezrobotnych, wobec których wszelka egzekucja byłaby niecelowa — te wszystkie czynniki doprowadziły domy do stanu grożącego zawaleniem. Inspekcja budowlana co miesiąc skazuje kilka takich domów na zagładę, nakazując szybki gruntowny remont, a w razie nie wykonania go przymusową rozbiórkę.

Oczywiście, że zburzenie domu pociąga za sobą wyrzucenie na bruk wszystkich mieszkańców i skazanie ich na poniewierkę.

Ostatnio Zarząd Miejski poszedł jedyną drogą, która narzucała się w tym wypadku i wstawił do budżetu niewielką tymczasem sumę, z której udzielane będą **pożyczki hipoteczne na remont takich domów.**

Suma ta na rok bieżący wynosi około 800 tysięcy złotych, a pożyczka, jaka może być udzielona nie może przekraczać 75 proc. kosztów remontu.

Rozdziałem pożyczek zajmować się będzie Stołeczny Komitet Rozbudowy.

Dzięki tej inicjatywie ocaleje nie jeden budynek, który bez remontu skazany byłby na zagładę. (w).

Aby żołnierze nie ginęli z upływu krwi

Czechosłowacja szuka 60 tys. krwiodawców—12 tys. litr. krwi zużyła już Hiszpanja

W Hiszpanji, w okresie trwania wojny domowej, użyto już *12 tysięcy litrów krwi do transfuzji.*

Czechosłowacja w tym niezwykle trudnym dla siebie okresie *mobilizuje 60 tysięcy krwiodawców* — aby uzupełnić zapasy krwi w magazynach szpitali wojskowych.

Ciekawych informacyj o znaczeniu transfuzji krwi w lecznictwie w okresie pokoju i wojny — udzielał dziennikarzom na wystawie szpitalnictwa *doc. dr. Henryk Gnoiński.*

Okazuje się więc, że krew można konserwować w okresie 3 miesięcy.

Każda armja, w nowoczesnej wojnie, musi być zaopatrzona w dostateczny zapas konserwowanej krwi — a nawet mały oddział wojskowy musi posiadać sprzęt lekarski dla dokonywania przetaczań.

Na wystawie szpitalnictwa *Polski Czerwony Krzyż* przedstawia walizkowe komplety do przetaczania krwi

Istnieją nawet specjalnie urządzone skrzyneczki, w których *naczynia z krwią mogą być spuszczane przy pomocy spadochroników z samolotów.*

Transport krwi samolotami stosowany jest bardzo szeroko *w Hiszpanji rządowej.*

W Walencji istnieje cały szereg punktów grupujących ochotniczych dawców krwi, a ponieważ krwi tej jest ciągle za mało, przeto *ostatnio sprowadzono większe transporty samolotami ze Szwajcarji.*

Rosja sowiecka ma ogromny, kilkunastomiljonowy budżet na pobieranie i konserwowanie krwi. Instytut, który kieruje tą akcją, ma do rozporządzenia specjalny tabor samochodowy i samolotowy.

W Belgji, Holandji i Francji — towarzystwa Czerwonych Krzyży utworzyły wspaniałe centra i ośrodki pracujące specjalnie nad zagadnieniem krwiodawstwa i obsługujące cały kraj.

W Polsce krwiodawstwo dopiero się organizuje. Dostawcami są przeważnie studenci, dla których stanowi to źródło utrzymania.

Po marce jest krew ludzka?

Warszawski ośrodek dawców krwi pobiera 50 groszy za 1 cm. z czego 80 proc. otrzymuje dawca — zaś reszta idzie na fundusz bezpłatnych transfuzyj.

Ponieważ można oddać bez szkody dla zdrowia 600 cm. krwi — przeto „przy dobrej konjunkturze" i pełnem zapotrzebowaniu *dawca może zarobić 300 złotych miesięcznie.*

×

Polski Czerwony Krzyż — oprócz organizowania krwiodawców zawodowych — zamierza wszcząć jeszcze inną akcję, a mianowicie: wytworzenia typu członka P.C.K.—krwiodawcy, *któryby traktował krwiodawstwo jako jeden z obowiązków obywatelskich* wynikających z przynależności do Polskiego Czerwonego Krzyża.

Pod hasłem *„ani jeden żołnierz nie zginie z powodu upływu krwi"* — Czerwony Krzyż obiecuje sobie zgromadzić wielkie rzesze.

Ano — skoro doszło już do tego, że krew trzeba konserwować w oczekiwaniu wojny — to napewno zgromadzi.

Rbc.

Zaniedbany grób

Emilji Plater

Wobec emisji nowych banknotów 20-złotowych z podobizną Emilji Platerówny, **„Dzień Kowieński"** przypomina, że grób bohaterki powstania 1831 roku

„znajduje się na starym cmentarzu w Suwalszczyźnie, w miejscowości Kopciowo, leżącej obecnie w granicach Litwy.

Grób pozbawiony jest najzupełniej opieki. Stary cmentarz kopciowski znajduje się na niewielkiej wyniosłości, przy zbiegu dwóch gościńców.

Na mogile leży płyta kamienna, nad którą wznosi się ciemny kamienny krzyż z wyrytym napisem: „Ś. p. Emilja hrabianka Broel Plater, urodzona 13.XI. 1806 roku, zmarła 23.XII. 1831 roku", a z drugiej strony: „Duszę oddała Bogu za Ojczyznę".

Mówią, że obecny krzyż jest już trzecim z rzędu, który stoi na mogile bohaterki. O pierwszym krzyżu nic niewiadomo. Cokół drugiego pomnika, pozbawiony metalowego krzyża, przez długi czas leżał na cmentarzu, zanim nie postawiono go na rozdrożu. Stoi tam teraz jakby na mogile samobójcy, biały z metalowym, starym krzyżem, zatkniętym w miejsce dawnego.

Po oczyszczeniu zamazanych liter widnieje napis: „Emilja hrabianka Platerówna tu spoczywa. Zasnęła w Bogu dnia 28 grudnia 1831 roku". Daty zgonu na starym i nowym pomniku nie zgadzają się ze sobą".

Pismo polskie na Litwie, informując o tem, wzywa społeczeństwo polskie do zwrócenia większej uwagi na grób bohaterki narodowej.

„Harnasie"

nareszcie w Warszawie

Otwarcie sezonu w Teatrze Wielkim nasątpi 1 października. Z uwagi na to, że z inauguracją tą rozpoczyna się okres obchodów 20-tej rocznicy odzyskania niepodległości, dyrekcja Opery, przystosowując swoje możliwości do warunków skromnego budżetu wybrała na uroczysty wieczór inauguracyjny dwie, klamrą dwu różnych epok twórczości polskiej spięte perły rodzimej muzyki operowej, mianowicie: operę Stanisława Moniuszki **„Verbum Nobile"**, promieniejącą blaskiem kontuszowej polskości i wdziękiem staropolskich akcentów komedjowych, ponadto zaś niepospolity poemat muzyczny Karola Szymanowskiego „Harnasie".

Nie szczędząc wysiłków organizacyjnych i artystycznych ani niezwykłego nakładu kosztów, zmontowano na przestrzeni krótkiego czasu, przy współudziale powiększonych jakościowo i liczebnie zespołów, baletowych i orkiestrowych pod nadzorem kapelmistrzowskim dyr. Dołżyckiego, reżyserskim Wiśniewskiego i baletmistrzowskim M. Pianowskiego, dwa widowiska muzyczne, połączone w program jednego wieczoru. Każdy szczegół otoczono najtroskliwszą opieką, szczególnie zaś wiele trosk poświęcono niewystawionym dotychczas w Warszawie „Harnasiom". Dzieło to, uwieńczone koroną sukcesów, osiągnięte w operach Hamburga, Paryża, Berlina i Pragi, znajdzie w opracowaniu Opery stołecznej pełny swój wyraz w formie scenicznej i muzycznej.

Projekty dekoracyjne art. mal. Zofji Stryjeńskiej, pomyślane z całą wrażliwością artystyczną i znawstwem ludowego folkloru, zwłaszcza podhalańskiego żywiołu złożą się wraz z oryginalnie skonstruowaną gamą efektów choreograficznych, jak i muzyczną interpretacją Dołżyckiego na widowisko, pociągające nietylko głębią inwencji największego poety muzyki współczesnej polskiej, ale i nieodpartym urokiem bajecznie kolorowej legendy zbójnickiej, która przemawia niepospolitą fantazją i symfonją barw, świateł, dźwięku, rytmu, wyczarowanych kunsztem kompozytorskim Szymanowskiego z Tetmajerowskiej poezji Skalnego Podhala.

Dział lekarski

Dr. med. MIRON HERMAN

Choroby weneryczne, skórne i płciowe.
Hoża 54, m. 5. Tel. 9-18-88.
Przyjmuje do 10-ej r. i od 4—7 pp.
901

Dr. Z. Fajncyn LESZNO 9 r.-9 w. **36**
w niedzielę do 2-ej
Weneryczne, płciowe, skóry
W LECZNICY LESZNO 27
239

Gospodarcze oblicze

zagadnienia sudeckiego

Jeden z kardynalnych argumentów, jakie Praga wysuwa przeciw odstąpieniu kraju sudeckiego Niemcom, głosi, że kraj ten jest **najlepiej uprzemysłowioną częścią Czechosłowacji** i że wobec tego **republika pozbawiona Sudetów byłaby gospodarczo niezdolna do życia.**

Ile jest prawdy w tem twierdzeniu? Jak wszelkie zagadnienia gospodarcze, nie znosi ono sumarycznych i ryczałtowych odpowiedzi. Przyjrzyjmy się tej sprawie pod kątem jedynie właściwym: pod kątem podziału poszczególnych gałęzi przemysłu między Sudety i Czechy. W tym celu posłużymy się liczbami i danemi statystycznemi, dostarczonemi przez ostatnie wybory samorządowe.

Zatem, według oficjalnej statystyki czeskiej, na całem terytorjum Czechosłowacji **stosunek Czechów do Niemców w zakresie przemysłu i rzemiosła opiewa: 39,43 proc. i 46 proc.** Liczby te obejmują zarówno pracodawców, jak robotników. Odsetek niemiecki byłby większy, gdyby dotyczył tylko trzech regjonów — Czech, Moraw i Śląska, — gdzie istnieją wielkie połacie, zaludnione przez większość niemiecką. **Te trzy regjony odziedziczyły po dawnej monarchji austro - węgierskiej 50 proc. fabryk, 30 proc. przypadło wschodnim okręgom republiki. Te trzy regjony obejmują prawie cały przemysł porcelanowy; 92 proc. hutnictwa szklanego i cukrownictwa; 75 proc. włókiennictwa i papiernictwa; 70 proc. przemysłu garbarskiego; 60 proc. metalurgji.** Otóż jest rzeczą bezsporną, że **obszary zamieszkane przez większość niemiecką reprezentują przeszło połowę wymienionych pozycyj.** Jest to prawda ogólna, choć może wymagać pewnej korektury w odniesieniu do poszczególnych gałęzi wziętych zosobna.

Tak więc, **węgiel kamienny** jest wydobywany w paru zagłębiach, rozsianych po całem terytorjum; najbogatsze z nich, **zagłębie ostrawsko-karwińskie,** przedstawiające co najmniej dwie trzecie całkowitego wydobycia, znajduje się częściowo na wschodnim cyplu Moraw, częściowo w **zachodniej połaci Śląska Cieszyńskiego.** Zagłębie to rozciąga się na przestrzeni 950 klm. kwadratowych, której większa część znajduje się na terenie zamieszkanym przez większość czeską, **reszta zaś zawiera ludność polską, której odsetek waha się między 60 i 100 proc.**

Drugie i trzecie — w porządku zasobności — zagłębia węglowe są położone w Czechach, jedno między Kładnem i Rakowinkiem, drugie między Pilznem i Stribrem. Pierwsze, dające 15 proc. ogólnego wydobycia, znajduje się prawie całkowicie na terytorjum o większości czeskiej; drugie, dające 7 proc. ogólnego wydobycia, znajduje się częściowo na terytorjum czeskiem, częściowo na terytorjum sudeckiem. Dwa inne zagłębia, mniej ważne, leżą całkowicie na terytorjum sudeckiem.

Prawie wszystkie kopalnie węgla brunatnego znajdują się na obszarze o większości niemieckiej, w Czechach północnych. Wokoło nich powstały poważne ośrodki przemysłowe.

Co się tyczy metali, to najważniejsze **kopalnie rudy żelaznej,** zresztą mało zasobne, **znajdują się w sercu Czech i Słowacji,** w okręgach nie objętych rewindykacjami niemieckiemi.

Czechosłowacki **przemysł metalurgiczny** jest prawie całkowicie skupiony wokoło **Pragi, Brna, Bratislawy, Pilzna i Morawskiej Ostrawy.** Żadne z tych miast, z wyjątkiem Brna i Bratislawy, nie dało Henleinowi poważnej ilości głosów. Ludność niemiecka Brna i Bratislawy nie przekracza 50 proc.

Zakłady Skoda, największe w przemyśle czechosłowackim, **znajdują się na terytorjum o większości czeskiej.**

Lasy i większość przemysłów drzewnych są podzielone między tereny sudeckie i tereny czeskie.

Przemysł włókienniczy, zatrudniający 400.000 robotników, **znajduje się prawie całkowicie na terytorjum o większości niemieckiej:** Asch, Rossbach, Eger. W tej samej sytuacji są przemysły koronkarski i hafciarski.

Główny ośrodek **przemysłu porcelanowego to Karlovy-Vary, w kraju sudeckim.** Aby zdać sobie sprawę ze znaczenia tego przemysłu, trzeba stwierdzić, że uczestniczy on w eksporcie czechosłowackim sumą 700 **miljonów koron.** Podobnie, **hutnictwo szklane,** dzięki któremu Czechosłowacja zajmuje drugie w Europie miejsce na liście eksporterów szkła, **znajduje się całkowicie na ziemi sudeckiej.** Jabłonek, miasto słynące ze swych szlifierni szkła, zatrudniające 80.000 robotników, wyspecjalizowanych w fabrykacji sztucznej biżuterji, jest sudecko-niemieckie w 80 proc.

Przemysły chemiczny i papierniczy są podzielone między terytorja niemieckie i czeskie, przyczem **przewaga jest po stronie Niemców;** otóż przemysły te są tak rozwinięte, że Czechosłowacja nietylko nie ma potrzeby importowania produktów chemicznych i papieru, ale, przeciwnie, eksportuje poważne nadwyżki tej produkcji.

Naogół, **większość zakładów przemysłowych, opartych na eksporcie, znajduje się w okręgach przygranicznych, zaludnionych większością niemiecką.**

Tak się przedstawia w ogólnych zarysach aspekt gospodarczy zagadnienia sudeckiego. Przyznajmy, że jest on mało pocieszający dla Czechosłowacji w obecnej krytycznej fazie jej dziejów.

W. Z.

Zjazd właścicieli przedsiębiorstw autobusowych

W czwartek, 22 b. m. rozpoczyna się w Warszawie doroczny zjazd stowarzyszeń właścicieli przedsiębiorstw autobusowych.

Zjazd obradować będzie nad wszystkiemi najważniejszemi problemami z dziedziny zarobkowego przewozu osób i towarów w chwili obecnej. Spodziewać się można, że główny nacisk położony będzie na sprawę ulg inwestycyjnych odnośnie budowy dworców i przystanków autobusowych, koncesjonowanie oraz konieczność rozbudowy naszego przemysłu motoryzacyjnego w kierunku dostarczania podwozi do wielkich, 40-osobowych autobusów.

Niemieckie plany

podniesienia produkcji soli

Podczas gdy Francja uzyskuje z wody morskiej 485 tys. tonn soli, Włochy 442 tys. tonn, Niemcy robią obecnie przygotowania do zrealizowania planu otrzymywania z wody morskiej soli w wielkich ilościach. Obecnie Instytut Higjeny przy uniwersytecie w Münster bada praktyczną wartość otrzymywanej tą drogą soli, a także czyni się doświadczenia, co do ekonomicznej strony tego przedsięwzięcia, to jest opłacalności produkcji.

Jednocześnie prowadzone są badania, czy nie wartoby założyć na wyspie Borkum, która stanowiłaby centrum produkcji, ośrodka kuracyjnego, celem wykorzystania soli w lecznictwie, co już w tej chwili nie ulega wątpliwości. Idą również badania w kierunku możności wykorzystania soli morskiej do konserwowania ryb, w czem zainteresowany jest niemiecki przemysł rybny. Anglja i Holandja osiągnęły na tem polu bardzo dobre wyniki. Trudności w produkcji polegają na małej zawartości soli w wodzie morskiej, która koło Borkum wynosi około 3½%.

Sytuacja gospodarcza Czechosłowacji

Ludność gromadzi konserwy

Ostatnie wypadki polityczne spowodowały *częściowe wycofywanie wkładów* z banków czechosłowackich oraz zaopatrywanie się ludności w artykuły spożywcze. *Wycofywanie wkładów poza okolicami Sudetów nie miało jednak charakteru runu na banki,* a przeciwnie w ostatnich dniach sytuacja uległa z powrotem poprawie skutkiem ogłoszenia przez banki, że będą dotrzymywać wszelkich warunków wypłat, tak z książeczek oszczędnościowych, jak i kont.

W największym stopniu niepokój odbił się na kursach papierów ciężkiego przemysłu, oraz w zaopatrywaniu się na zapas w artykuły żywnościowe przez ludność. Konserwy mięsne znikły ze sklepów w ciągu paru godzin. *Ceny tłuszczy i mięsa wzrosły o ok. 50 proc. Za masło i niektóre jarzyny płaci się ceny podwójne.*

Zamknięcie giełdy w Pradze

Giełda pieniężna w Pradze zamknięta została w dniu 21 b. m. na polecenie rządu.

Spadek cukrowości buraków

podniesie koszty produkcji cukru

W dniu 19 b. m. odbył się w Warszawie pierwszy powakacyjny zjazd dyrektorów cukrowni, na którym zdawano relacje o obecnym stanie plantacyj buraczanych w poszczególnych okolicach kraju.

Ze sprawozdań tych wynika, że z powodu długotrwałych deszczów, tegoroczny urodzaj buraków w całej Polsce będzie wyższy, niż w latach ubiegłych, natomiast zawartość cukru w burakach jest niedostateczna i wzbudza poważne zaniepokojenie w przemyśle cukrowniczym.

W stosunku do zeszłorocznej cukrowości buraków, wynoszącej w całym kraju, w połowie września, od 15 do 18 proc., tegoroczna polaryzacja w tym samym czasie była niższa od 1 do 4 proc., przyczem najmniejszą cukrowość buraków stwierdzono w okręgach centralnych i zachodnich, a nieco le — na Wołyniu i w przylegają rejonach wschodnich.

Ten wysoce niepomyślny rzeczy pod względem wydajnoś kru z buraków musi fatalnie o się na tegorocznych kosztach dukcji cukru, która już dotych była mało rentowna.

Prawie we wszystkich okoli kraju stwierdzono chorobę, zw chwościkiem burakowym (cerco ra beticola), ale ponieważ zac ona występować w późniejszym kresie wegetacji roślin, przeto nie może wyrządzić w plantacj poważniejszej szkody. Chorob zwalczano skutecznie przez spry wanie plantacyj cieczą bordosk

Etykiety tylko za gotówkę

Dziwne stanowisko Urzędów Skarbowych

Rozporządzenie ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 r. przyznało młynom prawo korzystania z kredytu na opłaty za etykiety. Potrzebne etykiety miały być wydawane przez kasy urzędów skarbowych za zezwoleniem Izby Skarbowej na kredyt, w terminie jednego miesiąca i bez żądania od przedsiębiorcy złożenia zabezpieczenia kredytu.

Warunek był tylko taki, że biorący etykiety na kredyt nie może znajdować się pod nadzorem sądowym, nie ma zaległości podatkowych i nie był karany za uszczuplanie dochodów skarbu państwa.

Niestety, jak nam donoszą z terenu, *kredyty te, mimo złożenia licznych wniosków przez młyny, nie stały dotąd przez Izby Skarbowe otwierane.* Rezultat jest ten, wszystkie młyny, zainteresowane korzystaniu z kredytu etykietowe a odpowiadające w zupełności wymienionym warunkom, muszą pować etykiety za gotówkę, co sta wi dla nich bardzo dużą uciążliw Wiele młynów jedynie z uwagi zmniejszenie się zapotrzebowa na mąkę jest w stanie wnosić got kowe opłaty przy poborze etykie

Zorganizowane młynarstwo do ga się więc, by kłopotliwa ta t ność została czemprędzej przez r rodajne czynniki usunięta.

Giełda pieniężna

WALUTY I DEWIZY

Na wczorajszem zebraniu giełdy walutowo-dewizowej w Warszawie tendencja dla dewiz była niejednolita, przy obrotach małych. Notowano: Amsterdam 287.70, Bruksela 89.80, Kopenhaga 114.55, Londyn 25.66, Nowy Jork 5.31.50, Nowy Jork kabel— 5.31.75, Oslo 128.80, Paryż 14.41, Praga 18.29, Sztokholm 132.30, Zurych 120.60, Bank Polski płacił za dolary amerykańskie 5.28.50, kanadyjskie — 5.26, floreny holenderskie 286.70, franki francuskie 14.35, szwajcarskie — 120.10, belgi 89.55, funty angielskie 25.57, palestyńskie 24.70, guldeny gdańskie 99.75, korony czeskie odcinki do 20 koron 13.80, korony duńskie 114, norweskie 128.15, szwedzkie — 131.65, liry włoskie odcinki do 50 lirów 19.50, marki fińskie 11, srebrne marki niemieckie 83.

AKCJE

Na rynku akcyjnym znaczna poprawa, a zwłaszcza dla akcyj metalurgicznych. Notowano: Bank Polski — 122.50, Bank Zachodni 33.50, Węgiel 34 — 33.75 — 34, Starachowice 41.50 — 41.75 — 41, Ostrowiec 60, Lilpop 79 — 78.75, Modrzejów 17.75, Norblin 90, Żyrardów 55 — 57.

PAPIERY PROCENTOWE

Dla papierów procentowych tendencja była mocniejsza, przy większych obrotach 4½% wewnętrzną. Notowano: 3% inwest. I em. 81, serja 89.50, II em. 82, serja 91, 4% dolarowa 42, 4½% wewn. 64, 4% konsol. 65.50, 5% konwers. 67, 4½% ziemskie 63—63.25, drobne odcinki 64.50, 4½% 1. z. ziemskie poznańskie 62.50, 4½% Warszawy z 1933 r. — 74.50, nowe 72 — 72.25, 5% Łodzi z 1933 r. 64 — 64.25.

W obrotach prywatnych 3% re ziemska odcinki grubsze 50 — 49. odcinki po 500 zł. — 55, po 100 zł. 79.

Podkreślić należy, że na wczorajs zebraniu giełdy zanotowano po r pierwszy znaczny spadek korony cz kiej. Spadek ten wyniósł 4 punk Natomiast dla giełdy papierów wa ściowych tendencja była wybitn zwyżkowa.

POZAGIEŁDOWE KURSY WIECZORNE

Inwestycyjna I em. — 81.
Inwestycyjna II em. — 82.
Konsolidacyjna — 65.50.
Wewnętrzna — 64.
Konwersyjna — 67.
Dolarówka — 42.

Giełda zbożowa

Na wczorajszem zebraniu giełd zbożowo-towarowej w Warszawie ogólny obrót wyniósł 2.106 t., w t żyta 463 t. Notowano za 100 kg. p rytet wagon Warszawa, w hand hurtowym, ładunkach wagonowych pszenica jednolita 20.50 — 21, zbi rana 20 — 20.50, czerwona szklist 21.75 — 22.50, łubin niebieski 12 — 12.50, żyto I st. 13.75 — 14.50, jęc mień browarny 16.50 — 17, jęczmie I st. 15.25 — 15.75, II st. 15 — 15.2 III st. 14.75 — 15, owies I st. 15 — 15.50, II st. 14.75 — 15, mąka pszen na wyciągowa 39.50 — 42, I gat. — 35.50 — 38.50, gat. I-A 34 — 35.50, II gat. 30 — 32, gat. II-A 25 — 26 III gat. 19 — 21, mąka żytnia I gat. do 50% 25.25 — 26, I gat. do 65% 23.50 — 24.25, II gat. 15 — 15.50, razowa 19 — 19.50, mąka ziemniacz na „superier" 32 — 33, otręby pszen ne grube 11.25 — 11.75, pszenne miałkie dnie 10.50 — 11, pszenne miałkie 9.75 — 0.50 — 11, otręby żytnie 8.75 — 9.2 rzepik ozimy z workiem 42—43 rz pak jary z workiem 41 — 42, rzepa ozimy z workiem 43.50—44.50, groch polny z workiem 24—26, groch Victoria 28 — ny 25 — 27, groch Victoria 28 — 30 makuchy lniane 20 — 20.50, rzepako we 1.75 — 13.25, śrut sojowy 23.25 — 23.75, słoma żytnia prasowana 5.25 — 5.75, słoma żytnia w snopkach 5.75 — 6.25, siano prasowane I gat. 7.25 — 7.75, II gat. 6 — 6.50, mak niebieski 63—66, koniczyna biała surowa 220— 240, bez kanianki o czyst. 97% 250— 270, ziemniaki jadalne 4—4.50, gryka 16—17, proso 16—17, siemie lniane 45—46, rajgras 80—85.

Problem surowców garbarskich

tematem konferencji w Ministerstwie Przemysłu i Handlu

Ostatnio odbyło się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu posiedzenie w sprawie produkcji, zużycia i importu garbników. Posiedzenie to było dalszym ciągiem konferencyj, poświęconych sprawie zaopatrzenia w surowce przemysłu garbarskiego, jakie odbywały się na terenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu w ramach Garbarskiej Komisji Surowcowej w miesiącach poprzednich.

Poza reprezentantami odnośnych przemysłów w posiedzeniu tem wzięli udział delegaci zainteresowanych resortów i Związku Izb Przemysłowo-Handlowych.

Na posiedzeniu wygłoszone zostały referaty dyr. inż. Sagoschena na temat produkcji garbników naturalnych i ekstraktów garbarskich w Polsce i inż. Warżańskiego na temat ligninosulfonowych ekstraktów garbarskich.

W pierwszym z tych referatów specjalnie podkreślono kwestję zapasów i ceny surowca t. zw. drewna dębowego, *którego najpoważniejszym dostawcą są Lasy Państwowe. Naskutek polityki tego przedsiębiorstwa nastąpił niezmierny wzrost cen tego surowca w ciągu ostatnich 2-ch lat.* Referent wskazał też na konieczność ograniczenia możności zużywania drewna dębowego na cele opałowe, coby umożliwiło rozszerzenie produkcji ekstraktu dębowego.

Drugi z referentów zajął się przeanalizowaniem wartości garbnikowej krajowych ekstraktów ligninosulfonowych, starając się wykazać, że pod względem użyteczności nie ustępują one syntetycznym garbnikom zagranicznym.

Dyskusji na temat powyższych referatów narazie nie podejmowano, ma być ona przeprowadzona dopiero na następnem posiedzeniu, wyznaczonem na 26 b. m., po wysłuchaniu koreferatów, jakie mają wygłosić przedstawiciele przemysłu garbarskiego.

W konkluzji prac komisyjnych ma zostać określony stan krodukcji krajowej garbników, zapotrzebowanie na garbniki ze strony przemysłu garbarskiego, oraz maksimum dopuszczalnego importu garbników zagranicznych.

Złoto ucieka do U. S. A.

W dwutygodniowym okresie od 1 do 15 b. m. wywieziono przez Londyn do U.S.A. złota za 120 miljn. dol. Od 1 sierpnia do połowy września wywóz złota osiągnął wartość 241 miljn. dol. W dniach od 15 do 19 b. m. znajdowało się w drodze z Anglji do Ameryki jeszcze blisko za 90 miljn. dol. złota.

WRZESIEŃ

22

CZWARTEK
Maurycego
Wsch. sł. 5.21. Z. 5.37.

TEMPERATURY WCZORAJSZE

Temperatura o godz. 7-ej wynosiła od 2 st. do 12 st. na terenach nizinnych oraz 5 st. do 13 st. w górach. Wielkie opady wystąpiły w ciągu doby ubiegłej gdzieniegdzie na Podolu i Pomorzu.

POGODA NA DZIŚ

Pogoda słoneczna, ciepła i cicha.

W teatrach

Teatr Wielki: Nieczynny.
Teatr Narodowy: „Zielony frak".
Teatr Polski: „Subretka".
Teatr Letni: „Jean"
Teatr Mały: „Pani Natura".
Teatr Nowy: Dziś premjera „Bratnie dusze".
Teatr Ateneum: Wkrótce „Świętoszka" Moliera.
Teatr Malickiej: „Na fali eteru".
Teatr Kameralny: „Zbyt liczna rodzina".
Instytut Reduty: nieczynny.
Rosyjskie Studjo Dramatyczne: Wkrót ce otwarcie sezonu sztuką Czechowa „Wiśniowy sad".
Teatr Wielka Rewja: Widowisko w 30 obrazach „Dla Ciebie Warszawo!". Pocz. godz. 7.30 i 10 wiecz.
Cyrulik Warszawski: inauguracyjna rewja „Naokoło Cyrulika". Pocz. o godz. 7.30 i 10 wiecz.
Teatr „Buffo" (ul. Mokotowska 73): Otwarcie sezonu 24 b. m. komedją „Porwanie Sabinek".
Teatr 8.15: operetka Kalmana „Księżniczka Czardaszka".
Małe Qui Pro Quo (Cukiernia Zielińska, ul. Marszałkowska 12): „Nic nie wiadomo".

INFORMACJE O FILMACH DOZWOLI DLA MŁODZIEŻY: Tel. 7-11-25.

W kinach

Adria: „Zgrzeszyłam".
Atlantic: „Druga młodość".
Bałtyk: „Listy z pola bitwy".
Capitol: „Wrzos".
Casino: Kino nieczynne.
Colosseum: „Przygody Robin Hooda".
Czary: „Kalif z Bagdadu" i „Szeik".
Roman Nawaro".
Elite: „Gdy zakwitną bzy" i „Za kulisami filmu".
Europa: „Ludzie za mgłą".
Filharmonja: „Pani Walewska".
Helios: „Królowa Przedmieścia".
Imperial: „Przygody Tomka Sauyera".
Italja: „Warszawska Cytadela".
Jurata: „Ziemia błogosławiona" i „Rzeczpospolita młodości".
Miejskie: „Znachor".
Kino Parafji Św. Andrzeja: „Niedojda".
Majestic: „Pensjonarka".
Mewa: „Jego wielka miłość" i „Pasierka na gapę".
Nowa Tombola: „24 godziny Miłości" „Prawo Młodości".
Palladium: „Paryżanka".
Pan: „Ostatnia Brygada".
Petit Trianon: „Zatańczymy" i „Za kwiatem życia".
Rialto: „Modelka".
Roma: „Olimpjada".
Raj: „Skłamałam" i „Czerwone jabłonie".
Sokół: „Ubóstwiana".
Sorrento: „Halka" i „Straszny sen".
Studio: „Pobożne kłamstwo".
Slinks: „Zbrodnia w Monte Carlo".
Stylowy: „Naga prawda".
Światowid: nieczynny.
Świt: „Szczęśliwa trzynastka".
Ton: „Tygrys Esznapur".
Uciecha: „8-ma żona Sinobrodego".
Victoria: „Paweł i Gaweł".

KSIĘŻNA CZARDASZKA" PODBIJA PUBLICZNOŚĆ

Teatr „8.15" — codziennie „Księżniczka Czardaszka", nowy sukces naszej operetki, w inscenizacji reż. Zdzitowieckiego, z świetną tyt. bohaterką, Mirą Gistedt, M. Wawrzkowiczem, Zb. Sadakowieckim, Czerską, Redo, na czele obsady, w efektownych popisach i kreacjach St. Stanisławska i para tancerzy Soboltówna — Wojna.

„CYRULIKU" GWARNO I WESOŁO

Świeżo wystawiona satyra polityczna w „Cyruliku Warszawskim", ściąga codziennie do tego sympatycznego teatru tłumy publiczności.
„Naokoło Cyrulika"—bo tak brzmi tytuł tego sensacyjnego widowiska, jest niesłychanie dowcipną, pełną humoru i pięknej piosenki satyrą, która bawi się z niesłabnącem zainteresowaniem do ostatniego obrazu.
Krytyka jednogłośnie chwali nowy program „Cyrulika", zarówno w pomyśle, inscenizacji, jak i w wykonaniu. Bo też naprawdę publiczność, przepełniająca widownię do ostatniego miejsca, bawi się doskonale i nie szczędzi braw: Żelichowskiej, Terne, Kondrzejewskiej, Grodzieńskiej, Kitaiewiczównie, Kryńskiej, Arjance, bardowi Wysockiej, Jarosy'emu, Lawiń skiemu, Skoniecznemu, Sempolińskiemu, Rentgenowi i Boruckiemu.
W „Cyruliku" gwarno i wesoło!

Tabela loterii

NIEURZĘDOWA **z dnia 21 września**

I i II ciągnienie
GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł. 5.000 padła na nr. 80828
Zł. 100.000 na n-ry: 92962 156318
Zł. 50.000 na nr. 153023
Zł. 10.000 na n-ry: 18745 20943 39652 73658 121930
Zł. 5.000 na n-ry: 103374 131644
Zł. 2.000 na n-ry: 2755 5501 38854 42541 45544 47465 60284 76881 85835 95740 104324 116599 149550 152466 159957
Zł. 1.000 na n-ry: 1705 4317 28843 31811 36794 76462 81332 81906 83162 94793 101471 107401 116134 126358 131644 132908 146774 147910 150085 151171 157927 157984

Wygrane po 250 zł

34 36 37 72 187 253 345 493 834 57 89 991 1009 155 90 206 523 39 54 96 706 18 805 941 2001 64 99 173 365 68 74 519 63 74 792 3053 59 133 202 44 393 506 12 79 605 77 755 90 815 984 4179 89 533 83 629 705 23 63 87 888 5361 404 99 500 603 67 744 832 37 6231 46 58 373 99 414 70 623 9 7264 837 97 912 36 62 7275 79 306 41 468 609 9624 8004 125 57 78 292 364 426 36 43 49 556 604 14 39 64 772 817 963 9028 121 434 47 700 74 79 771 839 922
10041 177 231 33 541 710 21 815 59 985 11063 74 88 120 248 53 69 360 540 94 615 71 737 873 12084 200 84 543 85 601 74 91 739 79 13182 208 72 336 51 570 80 615 830 58 80 93 982 14016 125 75 90 234 309 12 34 427 68 93 96 531 87 602 34 47 727 834 44 57 902 15 385 89 676 714 51 848 932 40 16018 157 223 54 85 94 340 452 734 836 82 911 44 70 17006 8 130 45 242 355 400 621 721 61 80 926 18049 56 155 240 428 517 747 830 57 915 18 45 19016 43 63 420 38 39 99 594 668 856 911 15
131 203 59 360 77 583 684 773 830 21056 328 67 403 20 54 87 606 781 857 91 968 22077 252 98 382 504 27 43 619 64 751 839 64 520 82 23084 338 39 43 436 45 590 620 808 937 24048 63 265 300 499 569 607 963 79 25004 33 393 463 501 67 674 83 711 13 53 77 854 61 26066 106 55 312 430 78 549 59 601 72 711 27044 280 462 754 885 28060 102 572 655 711 4 6886 29007 47 91 410 624 47 829 37 95
30085 126 32 67 404 82 540 93 963 31048 283 387 628 54 886 32122 423 55 69 313 38 504 39 629 900 33140 49 359 567 87 744 802 915 78 84 34147 70 218 308 65 422 25 54 626 76 727 28 33 65 87 893 937 35099 250 386 544 47 630 742 908 36043 73 192 303 403 41 70 515 639 712 25 946 37055 118 20 233 50 385 489 514 653 64 776 38271 304 8 508 11 635 835 63 972 39179 225 623 769 868 70 914 36
40023 33 34 184 86 530 685 91 725 844 942 50 88 41129 449 529 663 789 803 42067 99 126 31 73 69 207 421 39 65 69 81 532 745 920 82 43046 83 126 249 64 344 564 79 3801 44008 141 229 503 16 35 76 600 40 68 91 758 64 90 894 953 45137 52 90 964 890 982 46070 100 18 54 227 73 338 44 481 532 609 83 732 905 64 47001 24 290 365 443 629 73 763 873 82 48030 221 76 368 47 90 430 565 75 98 661 719 805 28 961 49474 825 41 63 83 909
50093 234 35 41 83 91 685 941 51028 51 107 523 82 768 936 58 52002 188 241 59 368 91 433 64 90 528 72 753 805 18 53159 404 82 511 18 30 603 79 71 626 816 97 98 54041 362 422 599 638 740 42 826 970 72 55123 42 55 222 28 325 721 848 947 56013 64 132 78 94 208 386 538 97 57136 265 301 471 560 77 755 817 925 68 58164 414 31 40 73 99 601 63 864 59104 1 6201 352 401 54 1740 854 998
60072 76 77 104 15 37 81 26 479 368 80 47 691 501 648 76 857 60 955 89 61094 118 251 411 728 90 999 62055 271 465 536 92 805 27 953 63074 78 211 604 22 854 87 64007 93 428 598 804 25 84 993 65202 16 29 307 78 40 3699 66021 205 95 315 45 434 3 740 81 875 920 67070 212 332 53 556 75 659 746 65 843 48 65 98 668003 42 64 147 8 632 085 479 525 35 61 64 798 807 69073 149 253 323 547 635 89 750 84 920
70039 79 178 212 365 91 428 577 626 777 71066 113 289 373 59 61 85 479 522 878 72035 38 40 94 185 20 411 45 470 539 696 855 73011 114 89 448 772 834 74281 338 487 518 57 644 45 786 816 900 18 66 94 75123 29 224 317 446 500 89 93 619 64 835 76057 133 43 51 87 258 67 97 403 4 529 715 879 77174 362 563 789 983 78053 125 314 464 569 762 83 79032 273 536 639 875
80008 140 221 407 58 74 535 72 630 961 81078 110 31 95 408 500 57 711 808 62 82024 69 138 53 311 540 634 760 85 886 83023 25 100 83 273 325 39 84 484 544 56 793 845 928 84079 107 26 82 279 314 12 17 476 545 615 34 710 69 800 12 917 20 85093 108 82 238 563 657 93 704 86096 221 46 58 362 84 546 762 839 58 60 86 931 87024 96 283 623 70 71 707 41 846 79 958 88019 97 162 84 284 315 442 582 655 738 837 911 89206 366 592 723 822 931 46
90195 285 555 80 633 881 962 91061 126 95 314 488 625 68 707 15 852 92190 325 459 94 657 716 93055 154 241 52 315 61 472 501 42 55 72 645 83 909 15 94020 69 322 33 475 631 63 89 703 877 946 95184 208 92 327 81 481 786 855 988 95 96025 29 130 221 742 896 920 97096 373 552 76 681 703 4 13 819 73 83 924 99 98015 78 137 326 523 837 53 933 91 99146 65 550 776 98 865
100109 419 73 89 724 53 856 101129 81 244 61 330 444 784 817 26 34 964 102011 137 335 501 628 46 768 91 904 68 81 103000 7 449 628 716 46 966 92 104088 128 31 86 394 478 717 28 105065 103 6 455 542 720 881 922 106021 823 53 62 902 82 99 107109 49 304 24 57 87 402 37 550 614 56 788 951 76 108109 230 81 320 27 34 420 507 24 798 871 921 77 109045 141 233 41 348 455 546 806 920 64 53
110122 41 856 111066 76 455 591 612 702 34 54 907 23 36 62 112466 85 527 704 24 839 900 113104 277 564 642 825 984
114046 64 406 77 388 540 632 792 857 91 115098 292 395 402 98 654 703 832 926 93 116074 80 263 69 341 71 524 662 721 59 856 902 40 117100 42 264 82 360 474 584 630 84 738 69 935 118111 278 460 840 65 906 119259 419 54 527 63 833 79
120117 258 302 571 650 63 787 874 901 121033 85 104 15 27 335 90 527 718 66 96 822 44 122083 103 19 35 311 67 418 77 735 981 123131 53 201 3 322 574 91 71 896 92 81 124032 780 952 125154 68 71 224 50 350 437 47 778 875 126030 117 256 76 82 85 317 473 512 38 673 84 738 836 53 80 127025 169 477 560 618 85 755 830 904 34 128116 430 56 541 65 715 18 40 973 129063 117 26 306 75 420 77 551 627 824 41 74 922
130094 139 46 206 96 433 525 46 81 693 780 904 34 131061 106 421 519 22 48 635 843 54 132069 83 281 85 313 25 419 565 816 81 95 902 63 13306 146 212 311 50 483 99 936 94 134104 286 322 460 531 79 8850 135427 529 78 605 890 137110 255 505 307 34 414 699 988 137179 184 462 563 638 86 711 828 67 72 138000 24 173 279 401 70 561 67 602 722 872 139150 264 340 58 430 541 656 833 87
140269 77 471 97 612 744 970 93 141185 306 427 39 540 869 926 142050 115 60 336 505 14 697 928 81 143 314 41 92 456 765 903 144079 135 36 385 412 34 741 47 63 843 923 145007 52 138 328 92 513 866 957 146056 156 297 345 625 768 74 951 60 147007 101 3 61 370 663 148037 41 386 512 636 90 782 854 953 68 149155 336 411 19 515 94 608 89 866 67
150000 70 211 352 553 509 72 96 771 820 72 151151 227 338 434 48 72 90 550 619 60 806 934
152019 51 77 178 321 401 651 748 807 56 965 98 153023 34 95 93 163 230 86 381 420 37 49 755 56 810 17 983 154003 16 45 55 137 244 66 305 13 33 423 47 82 83 556 651 819 21 155082 93 122 309 85 434 68 659 822 54 94 977 156053 183 363 419 40 518 26 600 3 836 39 157070 125 261 403 5 788 836 158173 224 29 31 423 555 807 901 61 159019 208 52 482 708 865 979

Wygrane po 250 zł.

169 220 312 416 674 872 1113 464 91 580 684 856 2722 846 965 3041 58 195 220 351 68 427 87 953 4660 5127 53 305 10 17 78 678 735 833 6166 490 681 986 7195 953 7258 78 317 475 532 601 739 909 9069 254 89 485 817 909 10084 536 700 40 956 11178 597 623 742 905 12296 415 754 889 13121 96 492 765 70 885 14053 77 271 465 520 661 890 15030 36 316 445 65 67 640 783 873 16025 265 313 650 725 17283 99 398 596 609 771 18508 821 98 19410 518 96
20223 51 398 443 602 20 21468 523 47 913 22360 677 23135 408 797 995 24329 797 947 25010 32 39 55 300 597 653 786 972 26083 119 293 333 581 869 98 27156 317 69 475 88 607 917 58 28445 761 977 25079 160 405 520 623
30559 31209 609 795 876 914 32406 768 816 73 33004 273 428 616 34316 30 31 903 35208 246 71 311 421 723 861 36289 568 781 820 36 37212 25 376 529 70 679 869 38222 934 39456 525 68 717 919 52 91
40009 463 608 56 753 41104 821 42557 866 43590 608 719 817 44545 45023 96 141 480 774 76 849 943 46262 474 555 963 47025 402 48057 84 91 362 95 964 49038 422 58 553 719 89
50077 247 51 54 403 59 766 97 51388 640 882 52009 235 439 508 651 59 748 958 53348 999 54157 630 54 804 41 55188 350 56070 278 403 505 842 57028 186 161 788 862 75 58281 354 925 59373 662 739 98 821
60033 48 442 565 89 649 71 753 855 91 61294 413 89 517 660 718 967 62352 72 587 814 35 95 947 70 63115 393 411 543 852 926 64049 448 533 36 81 697 865 80 65318 440 82 619 69 98 66062 117 717 814 947 67179 81 296 651 55 789 819 968 68145 397 841 69023 30 330 685
70087 429 606 58 745 78 71000 244 317 509 903 72592 683 864 73070 212 53 74149 562 87 622 926 75348 423 633
76452 666 728 835 77250 63 672 890 78072 170 92 98 829 79163 285 93 432 815
80046 755 800 81041 124 87 653 89 778 897 82279 545 83027 40 525 636 67 814 96 84034 602 716 810 971 85075 234 486 503 655 86118 51 235 587 787 87075 696 819 88002 139 89064 214
90198 489 615 890 947 69 91410 598 746 75 89 850 92153 352 693 824 82 93279 330 453 638 746 94318 80 429 514 60 702 40 95083 123 390 888 905 54 85 96064 349 97156 63 378 98415 41 571 772 84 945 99382 93 421 500 585
100336 401 620 101645 745 82 868 924 38 59 102117 494 877 103021 23 428 905 104216 366 685 790 105126 32 590 741 81 955 106128 225 453 64 82 621 986 107126 54 398 426 975 82 108964 109125 325 26 416 505 64 96 712 73 869 907
110014 142 362 90 776 111005 615 112234 95 365 71 441 681 838 43 113216 406 619 40 114063 115 566 754 801 903 115048 629 116014 102 64 571 619 117275 482 85 556 714 960 118078 99 126 373 440 691 119025 95
120057 109 229 431 729 66 121072 411 62 623 886 122020 123319 410 93 520 35 890 97 124001 453 764 839 96 125013 114 229 574 126125 236 98 890 913 127020 468 738 86 932 128044 60 134 237 82 304 589 129294 366 902
130198 250 494 615 770 856 131049 127 94 500 763 132190 240 79 501 55 619 711 133018 135 232 399 526 39 716 134439 135283 503 627 136164 355 823 929 137125 85 541 610 39 793 138066 645 98 773 139537 624 872
140322 36 44 51 84 559 758 141056 951 142391 501 82 653 826 143009 76 144 93 621 735 88 921 144420 876 932 145257 86 456 688 711 145426 833 69 93 588 147632 74 898 148138 89 460 75 523 95 731 149089 117 73 258 358 460 510 732 837 921
150022 72 404 63 74 99 791 151154 259 305 77 87 714 152072 76 187 266 418 782 864 153182 293 397 469 519 786 154065 759 912 155201 591 671 711 813 156108 856 157445 67 814 919 158414 159112 26 63 486 527 909

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł 20.000 padła na nr. 61463
Zł. 50.000 na nr. 136541
Zł. 15.000 na nr. 48016
Zł. 10.000 na nr. 8984

Zł. 5.000 na n-ry: 37556 44784 68903 107712 122228
Zł. 2.000 na n-ry: 1653 11772 35475 68798 69081 104835 140961 148323
Zł. 1.000 na n-ry: 12070 14073 21272 24284 26148 30283 45196 45550 52768 59238 78192 94847 95333 95816 96145 97687 100483 109764 116410 116558 120126 130192 131472 138023 41326 150807 157429

Wygrane po 250 zł.

142 309 506 46 62 609 851 135 402 2088 124 61 414 635 61 3300 571 667 812 4017 100 607 777 5429 71 577 608 707 879 85 6165 90 230 435 676 705 22 7139 63 243 682 805 22 8049 393 704 933 90 9440 67 82 642
10344 95 11031 203 12150 297 389 680 13192 996 14150 393 512 73 92 677 15085 104 544 65 16004 153 92 202 359 851 18046 544 74 90 92 702 862 980 10014 244 407 572 618 832 24
20105 245 347 560 625 21312 423 34 522 87 717 22087 614 39 46 23017 182 231 530 798 24297 514 741 820 28 25392 468 86 630 64 844 26327 510 904 27027 171 87 268 456 565 28057 88 421 824 29257 79 379 433 626 783 821
30174 293 321 461 717 975 31329 496 550 604 975 84 32184 372 547 68 893 33348 53 454 536 92 650 729 85 884 34066 197 287 310 58 73 99 448 512 25 631 875 35062 365 466 638 884 931 36135 51 278 305 619 788 907 37169 475 606 764 915 38169 278 428 735 853 39087 705 849 64
40287 319 423 764 91 41259 313 437 96 42108 19 391 502 43124 43 80 222 334 463 549 44243 304 39 54 400 550 721 45410 20 46053 143 648 951 47283 720 855 48129 96 211 87 414 784 49311 40
50019 53 282 382 54 556 76 619 743 961 51014 321 90 823 81 52095 479 85 53329 600 762 929 36 66 54132 395 681 717 83 840 55030 567 774 56185 382 77 76 667 97 983 90 57496 586 482 642 761 863 59159 235 325 630
60026 96 464 564 64009 37 40 354 450 629 842 944 62053 221 321 439 634 63019 286 301 64109 963 99 65323 772 66671 722 44 829 67106 77 584 635 79 702 952 68080 542 712 69012 57 176 89 254 478 752
70213 552 69 606 711 829 95 71257 58 330 588 624 834 888 936 73220 522 88 699 724 37 805 74050 153 238 580 624 60 75055 261 491 514
76234 876 77002 184 414 26 71 897 78030 703 79068 156 694 785
80082 185 326 484 733 71 81089 135 989 82066 74 76 214 19 319 415 936 83601 20 77 852 84085 248 82 473 574 85040 212 25 36 404 86203 13 15 28 304 610 768 967 91 87109 409 898 88013 239 421 74 532 721 53 89508 642 823 921
90533 92 91282 83 675 750 816 92089 355 93109 45 656 721 23 977 94232 608 707 95575 90 631 728 88 96118 970 97521 735 98197 532 889 99019 247 53 326 748 886
100131 687 717 855 101547 85 766 102543 639 805 33 103019 49 409 10 14 96 986 104251 57 408 517 96 105259 438 66 976 106588 615 934 48 107036 652 108471 931 109209 359 409 29 84
110073 127 914 111262 71 79 364 475 76 603 720 918 69 112003 153 406 733 113148 291 369 607 713 114027 636 94 115038 570 858 910 25 116208 91 310 660 713 117321 707 118176 316 580 782 898 949 76 119120 282 612 898
120290 548 800 917 121118 285 495 657 829 77 122036 629 123299 681 851 124334 483 743 88 125059 63 273 559 735 906 13 126531 682 735 89 851 70 127002 83 155 227 836 128169 329 80 870 900 4 54 129231 88 412 534 35 694 736
130054 159 263 355 851 131256 71 663 132189 648 786 900 30 133010 20 92 235 322 63 134326 891 135716 136037 434 542 729 137214 652 780 842 92 969 138040 102 296 311 28 529 65 899 139555 791 979
140179 96 245 485 580 763 141092 187 284 358 440 853 142083 175 221 74 303 530 8999 942 143275 339 52 71 777 144027 518 76 669 785 858 909 50 71 145289 448 72 574 727 816 146293 147216 305 20 148483 758 842 149207 341 495 739 874
150372 579 729 810 31 36 151375 404 743 152079 601 709 977 153193 224 390 467 647 154119 92 509 29 751 155062 137 333 457 670 862 156011 182 305 804 963 157211 762 807 158063 394 462 159069 253 345 496 540

Radjo

CZWARTEK, 22 września.

6.15 „Kiedy ranne wstają zorze". 6.20 Muzyka z płyt. 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka poranna. 8.00 Audycja dla szkół. 11.00 Audycja dla szkół. 11.25 Płyty. 11.57 Sygnał czasu. 12.03 Audycja południowa. 15.15 Audycja dla dzieci. 15.35 Skrzynka ogólna. 15.50 Wiadomości gospodarcze. 16.05 Płyty. 16.15 Audycja dla liceów. 16.35 Płyty. 16.45 Z międzynarodowych organizacyj kobiecych — wygł. Jadwiga Krawczyńska. 17.00 Muzyka taneczna. 18.00 Przegląd wydawnictw. 18.10 Recital skrzypcowy Marji Szrajberówny. 18.30 Powszechny Teatr Wyobraźni. 19.00 Koncert z Katowic. 19.20 Pogadanka aktualna. 19.30 Koncert rozrywkowy. 20.35 Dziennik wieczorny. 20.45 Pogadanka aktualna. 20.50 Audycja dla wsi. 21.02 „Arlezjanka" — opera w 3-ch aktach Francesco Cilea. Transmisja ze studja w Turynie. W przerwie — Wiad. sportowe i Rec. prozy. 23.10 Ostatnie wiad. dziennika wieczornego.

Czwartek, 22 września

16.15 „Co to jest statystyka?" — odczyt dr. Jana Wiśniewskiego dla liceów.
16.45 Z międzynarodowych organizacyj kobiecych — Jadwiga Krawczyńska.
18.30 „Wesele księżackie" — słuchowisko regjonalne.
19.30 Koncert rozrywkowy.
21.02 „Arlezjanka" — opera Francesco Cilea. Transm. z Turynu.

WARSZAWA II (Mokotów)

13.00 Koncert rozrywkowy. 13.55 Parę informacyj. 14.00 Program na jutro. 14.05 Instrumenty dęte w dawnej muzyce kameralnej (płyty). 15.00 Wiadomości sportowe. 15.05 Muzyka salonowa. 17.00 Jak spędzić święto? 17.10 Pogadanka społeczna. 17.15 Koncert solistów. 18.00 Muzyka lekka i taneczna. 22.00 Kwadrans poetycki. 22.15 Muzyka lekka i taneczna.

KRÓTKOFALÓWKI

24.00 Zapowiedź stacji i dziennik w języku polskim i angielskim. 0.15 Pogadanka aktualna. 0.20 Koncert chopinowski. 1.00 Co przyniosła poczta zza oceanu? 1.10 Płyty. 1.50 „Ostra Brama" — pogadanka w języku angielskim. 2.00 Harmoniści grają. 2.50 Program na jutro.

PIĄTEK, 23 września.

6.15 „Kiedy ranne wstają zorze". 6.20 Muzyka z płyt. 6.45 Gimnastyka. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Koncert poranny. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10 Ciągnienie miljona — transmisja z gmachu Dyrekcji Loterji Państwowej. 11.00 Audycja dla szkół. 11.25 Płyty. 11.57 Sygnał czasu. 12.03 Audycja południowa. 15.15 Audycja dla dzieci. 15.30 Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Koncert rozrywkowy. 16.40 Pogadanka Konkursowa Polskiego Radja. 16.45 Horodyszcze nad jeziorem Świętem — wygłosi Kazimiera Muszałówna. 17.00 Muzyka taneczna. 18.00 Maszyna rotacyjna — wygł. Alfons Zajączkowski (z Poznania). 18.10 Koncert z Katowic. 18.45 Kronika literacka. 19.00 Pieśni i arje w wyk. Ludmiły Szretterówny. 19.20 Pogadanka aktualna. 19.30 Koncert rozrywkowy. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 Audycja dla wsi. 21.10 „Kalejdoskop" (z Poznania). 21.50 Wiadomości sportowe. 22.00 Koncert symfoniczny. 22.55 Przegląd prasy. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, Komunikat meteorologiczny, Pogadanka w jęz. angielskim.

PIĄTEK, 23 września.

15.15 Pogadanka Stanisława Sumińskiego dla dzieci.
16.45 Feljeton Kazimiery Muszałówny.
19.30 Koncert rozrywkowy.
22.00 Koncert symfoniczny z udziałem Angeliki Morales.

WARSZAWA II (Mokotów)

13.00 Koncert rozrywkowy. 14.00 Parę informacyj. 14.05 Program na jutro. 14.10 Koncert solistów. 15.00 Wiadomości sportowe. 15.05 Muzyka salonowa. 17.00 Pogadanka aktualna. 17.10 Płyty. 18.00 Muzyka lekka i taneczna. 22.00 „Stoję w kolejce" — feljeton Stanisławy Kuszelewskiej - Rayskiej. 22.15 Muzyka lekka i taneczna.

KRÓTKOFALÓWKI

24.00 Zapowiedź stacji i dziennik w języku polskim i angielskim. 0.15 Omówienie programu następnego tygodnia. 0.20 Pieśni Felicjana Szopskiego w wyk. Marji Czekotowskiej. 0.50 Wynalazca lampy naftowej — Ignacy Łukasiewicz — wygł. Władysław Gacki. 1.00 „Gra kapela, gra od ucha". 2.00 Muzyczka wesoła w wykonaniu zespołu na organkach (z przyśpiewkami). 2.50 Program na jutro.

TEATR WIELKI
Otwarcie sezonu
1 października
VERBUM NOBILE
i HARNASIE

KALKI TAŚMY SŁOŃCE
Pierwszorzędnej jakości
Matryce, Farby do powielania, Kalki, Taśmy, Atramenty, Tusze i Kleje
produkuje
FABRYKA CHEMICZNA „SŁOŃCE" Sp. z o. o.
Warszawa, ul. Ludna 6-8, tel. 9 53-58.
Żądać wszędzie.
971

Proszek od BÓLU GŁOWY
DLA DOROSŁYCH ZE ZN. FABR.
KOWALSKINA
stosuje się powtórnie
PRZY PRZEZIĘBIENIU GRYPIE i KATARZE
1035

DZIŚ ZNAKOMITA OPERA W RADJO

„Arlezianka" z Turynu

Dziś, w czwartek, o godz. 21.02 rozgłośnie Polskiego Radja rozpocznią transmisję ze studja radjowego w Turynie, skąd nadana zostanie opera w 3-ch aktach Francesco Chilei p. t. „Arlezianka", w wykonaniu najlepszych artystów operowych sceny włoskiej.

Fundusz Obrony Morskiej— konto w P.K.O. 42.000

Ogłoszenia drobne

Ktoby wiedział miejsce zamieszkania Heleny z Wysockich NEJ, córki Antoniego i Józefy z Jańców, lat 43, ostatnio w 1923 r., zamieszkałej we wsi Czostowice, gm. Moniatycze, pow. Hrubieszów — poinformować Konsystorz Ewangelicko-Reformowany, Wilno, Zawalna 11. 970

Źle słyszysz? Masz szum, ciekanie uszu? Żądaj bezpłatnego prospektu na sztuczne bębenki „Eufonia", Kraków, Olsza. 949

Święto pułkowe

Płk. dypl. Świtalski Adam, w imieniu własnym, korpusu oficerskiego i podoficerskiego zawiadamia, że tegoroczne Święto pułkowe, przypadające na dzień 28 września b. r. obchodzone będzie ściśle w ramach pułku.

B. kupiec, jako żebrak

po 10 latach odnalazł swą żonę

Przed kilkunastu laty Józef M. prowadził aa terenie Piotrkowa z dużym powodzeniem sklep kolonialno - spożywczy. Wiodło mu się dobrze jednak do tego czasu tylko, kiedy sklep prowadził wspólnie ze swą żoną Leokadią. Gdy pomiędzy małżonków zakradła się zazdrość, dochodziło między nimi do częstych scysyj i nawet awantur. W końcu sponiewierana w swej godności kobiecej Leokadia M. wszczęła kroki rozwodowe i po długich staraniach, mimo dużych trudności — rozwód uzyskała.

Od tego czasu M. zaczął staczać się na dno upadku. Zaniedbany interes został sprzedany na licytacji, a jego właściciel opuścił Piotrków w skrajnej nędzy. Wędrował on od wioski do wiotki, żyjąc z jałmużny. Ostatnio Józef M. znalazł się na terenie wsi Bolesławóm w Piotrkowskim i zaszedł do właściciela położonego opadal folwarku, proszac o jałmużnę.

Zapukał—drzwi otworzyła mu żona właściciela majątku. Zniszczony życiem biedak spojrzał na kobietę w momencie, kiedy ona poczęła mu się przyglądać badawczo. Wiedziona przeczuciem żona właściciela folwarku zapytała żebraka, skąd przybywa i jak się nazywa.
Okazało się, że proszący o jałmużnę był jej pierwszym mężem. Zamożna kobieta zaopiekowała się losem nieszczęśliwego eks-małżonka i zaofiarowała mu pewną kwotę pieniężną, wyznaczając jednocześnie stałą zapomogę miesięczną.

Nowy Związek Zawodowy w Sulejowie

W Sulejowie pod Piotrkowem zorganizowany został oddział Związku Pracowników Budowlanych „Praca Polska”. Prezesem Związku wybrany został p. Stanisław Rozpędowski wiceprezesem Seweryn Ryś, sekretarzem Dionizy Fechtman i skarbnik Ludwik Rabara.

Włość. Spółdz. Rolniczo-Handl. w Piotrkowie płaci najwyższe ceny zboża

W związku z wejściem w życie ustawy o 3 złotowych dopłatach do mąki i kasz na rynku piotrkowskim wytworzyła się taka sytuacja, że obecnie młyny zboża nie chcą kupować gdyż mają pełne magazyny z okresu przed opłatowego. O ile reflektują na nie — to po takich cenach, które pokryją im 3 złotowe opłaty. Jedynie Włościjańska Spółdzielnia Rolniczo Handlowa w Piotrkowie płaci ceny z przed 5 września r.b.

Obecnie wytworzona sytuacja potrwa wprawdzie tylko do 5 października r. b., ale w okresie tym rolnictwo może ponieść duże straty. jeżeli nie powstrzyma się od sprzedaży zboża. W związku z tym Okręgowe Tow. Organizacyj i Kółek Rolniczych w Piotrkowie wydało do podleglych sobie kół zarządzenie o wstrzymanie się z podażą zboża.

Popierajcie L.O.P.P

Czytajcie Dziennik Narod.

Urzędnik skarbowy zabił 15-letniego chłopca

Urzędnik skarbowy urzędów piotrkowskich, ostatnio pracujący w Radomsku, Kazimierz Krełowski, posiadający ogród owocowy w pobliżu majątku Łochyńsko pod Piotrkowem—podczas spaceru po ogrodzie zauważył jakiegoś chłopca,który skradał się po jabłka. Krełowski począł krzyczeć, a później dobył floweru i strzelił do uciekającego chłopca, raniąc go w plecy. Strzał okazał się śmiertelny, gdyż chłopiec przyjęciu wiatyku—zmarł.

Krełowskiego aresztowano do dyspozycji władz sądowo-śledczych. Zabitym okazał się 15-letni Stanisław Janowski.

XV-lecie L. O. P. i P. P. w Piotrkowie

W dniach od 24 września do 1 października r. b. Piotrkowski Obwód Powiatowy L. O. P. i P. P., który organizuje na terenie Piotrkowa i powiatu XV-ty Tydzień L. O. P. i P. P. który połączony będzie z obchodem XV-lecia istnienia Ligi. W związku z tym Obwód piotrkowski rozesłał już do poszczególnych osób i firm listy ofiar i składek.

Z Bełchatowa

(Od naszego korespondenta)

Do lokalu Związku Klasowego w Bełchatowie wszedł interesant i zwyczajem staropolskim, jak przystało na rzetelnego chrześcijanina pochwalił Boga. To wyprowadziło z równowagi funkcjonarjusza tego związku tak dalece, że w słowach, nie dających się powtórzyć, zaczął on naigrawać się z uczuć religijnych owego interesanta-włościjanina. Gorszące to zajście opisane jest w protokule, spisanym przez ks. proboszcza parafii Kaszewice. Katolicka opinia publiczna była oburzona tym postępkiem czerwonego krzykacza, który nie umie pohamować swych wrogich dla kościoła instynktów. Wymowny i dobitny wyraz tym dotkniętym uczuciom swych parafian dał nasz czcigodny dziekan ks. proboszcz Potapski, który z ambony napiętnował bluźniercze zachowanie się partyjnego funkcjonarjusza. Nie podobało się „Robotnikowi Piotrkowskiemu”, który w brutalnej formie napadł na Ks. proboszcza. W imieniu parafian staję w obronie swego Dziekana i oświadczam, że ks. proboszcz parafii naszej miał prawo i obowiązek napiętnować postępek funkcjonarjusza Związku Klasowego, a że przy tym „wypowiedział bezwzględną walkę” socjalistom” należy przyjąć to z uznaniem, gdyż z tymi, którzy nie po raz pierwszy zdradzają swoje wrogie względem religii i kapłanów instynkty, należy postępować bezwzględnie i piętnować nawet w kościele!

Że socjalistom w Bełchatowie usuwa się grunt pod nogami, widać to z wypocin towarzysza, nadesłanych z Bełchatowa do „Robotnika”. Nieszczęśliwiec tak już jest w strachu o swą miesięczną pensję w Związku, że traci zupełnie orjentację i miesza kazanie, piętnujące bezbożnictwo w Związku klasowym, z kilkoma gorącymi słowami, wypowiedzianymi do narodowców bełchatowskich i okolicznych wsi, którzy w rocznicę „Cudu Wisły” urządzili w Bełchatowie na rynku zgromadzenie publiczne, poprzedzone nabożeństwem w kościele.

Zgromadzenie to według towarzysza z „Robotnika” tak „blado wypadło”, że odbyło się spokojnie w obecności około 2000 (dwóch tysięcy) osób, gdy na zjeździe powiatowym w dniu ludowców i socjalistów z powiatu w szeregach coś 92 i 15 milicjantów z P. P. S. plus awantury i gwizdki.

A w Bełchatowie, by ściągnąć co miesiąc składki na związek musi być obecnych przy wypłatach fabrycznych tkaczom aż dwóch delegatów bo sam tkacz tak bardzo nie kwapi się do zaniesienia grosza do Związku.

Skąd ta wasza nerwowość, brak orjientacji i bredzenia że ambonę zamieniono na mównicę polityczną. Z ambony piętnuje się każdego i ozonowca i narodowca,jeżoli na to zasłurzy, a że najczęściej dostaje się Wam, towarzysze, na to szukajcie wśród siebie winnych a nie udawajcie niewiniątek.

Jak sie dowiadujemy sprawa o zajściu w Związku skierowana jest do prokuratora.

Racz przyjąć Panie Redaktorze wyrazy szacunku i poważania.

Parafianin z Bełchatowa

DZIENNIK RADIOWY

Ćwierć miliona złotych złożyli radiosłuchacze na akcję „Radio chorym”

Akcja radiowa dla chorych prowadzona od roku 1930 przez Apostolstwo Chorych zajmie się nadawaniem radiowych audycyj dla chorych raz w tygodniu ze Lwowa na wszystkie rozgłośnie Polskiego Radia, a także sprawą propagandy radia wśród chorych prywatnych oraz w zakładach leczniczych

Zadaniem radiowych audycyj dla chorych jest mówić do nich mówić zdrowym do chorych, łączyć społeczeństwo do walki o zdrowie, o zwycięskie przeżycie cierpienia i choroby.

Obok działania religijno-społecznego, obok wpływu psychicznego prowadzi się korespondencję z chorymi propaguje się dobroczynność dla najuboższych chorych. Radiosłuchacze przesyłają różne ofiary w gotówce i w naturze. Osobny komitet prowadzi księgowość i rachunkowość przeprowadza wywiady i odwiedziny chorych pracuje w łączności z władzami opieki społecznej i z organizacjami miłosierdzia, udziela doraźnej pomocy, jak leczenie żywność, odzież, lekarstwa i.t.p

Na cele radiowej akcji dla chorych na mocy decyzji Dyrekcji Naczelnej Polskiego Radia przeznaczono także wpływy z koncertu życzeń prowadzonego w Rozgłośni Lwowskiej. Działalność radiowej akcji dla słuchaczy, w roku 1934 — 4220 listów, a w roku 1937 — 6320.

Ofiary w gotówce: w roku 1930 — otrzymano 3.320 zł. w roku 1930 — 27.896 zł. 1937 r. 60.137 zł. dotychczas złożnono 244.221 zł.

Z koncertu życzeń wpłynęło w roku 1936 — 17.145 zł. w r, 1937 — 18.650 zł. Liczba ofiarodówców wynosiła w r. 1930 — 420 osób, w roku 1037 — 7094. Liczba chorych korzystających z pomocy doraźnej w roku 1930 — 224 osoby w roku 1937 — 2.242. Nie liczono tu chorych, którzy w szpitalach i innych zakładach korzystają z wielkich instalacji radiowych wprowadzonych przez „Radio dla chorych”. Z darów radiosłuchaczy i z dochodów koncertu życzeń radio otrzymały różne szpitale: we Lwowie, Warszawie, Drohobyczu, Przemyślu, Tarnopolu, Bełżycach i Hołosku — szkoły i świetlice w Roztokach, Hadrynkowcach Rozdole, Olejowie, Grodnie Sanoku, Zimnej Wodzie, Lidzbarku, Boryśławiu. Tłumaczu, Szamotułach, Skierniewicach, Kamionce, Strumiłowej Zurawnie, Poznaniu, Białymstoku, Pińsku, Stryju, Kołomyi i t. d.

OPAŁOWE DRZEWO
do sprzedania
w firmie
L. KOPYDŁOWSKI
Ceny b. przystępne.

Czytajcie najpopularniejsze wydawnictwo „Dziennik Narodowy”

Potrzebny lokal biurowy

Połączone biura Lokalnego Komitetu Funduszu Pracy Powiatu Piotrkowskiego i Pow. Org. Komitetu Akcji Zimowej Pomocy bezrobotnym w Piotrkowie poszukuje od dnia 1-go listopada b.r. lokalu biurowego o pow. około 200 metrów kw.

Zgłoszenia do biura przy ul Wiślanej Nr. 2 tel. 15-21.

Czy jesteś członkiem LOPP

Redaktor i Wydawca: TOMASZ PLUTA. Drukarnia „Krajowa“ Piotrków, Sienkiewicza 14, tel. 13-31.

Znawcy i smakosze w Piotrkowie i okolicy uznali, że najlepsze wyroby cukiernicze FELIKSA TENSZERTA Piotrków, ul. Piłsudskiego 58, Sieradzka 2 i Słowackiego 26.